

Dagsnotater i et systemperspektiv

MASTERUDDANNELSEN I UDSATTE BØRN OG UNGE; FAGLIG LEDELSE

v. Aalborg Universitet, juni 2024

Masterafhandling

af

Birgit Otto & Kamilla Skov

Vejleder: Maria Bruselius-Jensen

Samlet antal anslag: 97.547

Indholdsfortegnelse

1. ABSTRACT	4
2. INDLEDNING.....	5
2.1. EMNE.....	5
2.2. PROBLEMFELT.....	5
2.3. PROBLEMFORMULERING.....	6
2.4. BEGREBSAFKLARING & FUNKTIONSBESKRIVELSE.....	7
3. METODE.....	8
3.1. PROJEKTDESIGN	8
3.2. TEORETISK PERSPEKTIV	9
3.3. EMPIRISK MATERIALE	10
3.4. ANALYSE.....	10
4. TEORI.....	12
4.1. ORGANISATORISK PRAKSIS PERSPEKTIV	12
4.1.1. OPGAVER	13
4.1.2. AKTØRER	14
4.1.3. TEKNOLOGI	14
4.1.4. STRUKTUR.....	14
4.1.5. SAMFUND.....	15
4.2. SYSTEMTEORETISK PERSPEKTIV	15
4.3. SYSTEM OG LIVSVERDEN.....	17
4.4. MAGT	18
4.5. BØRNE- OG ELEVPERSPEKTIV	21
4.5.1. UDEFRA-PERSPEKTIV.....	22
4.5.2. DET TILSTRÆBTE INDEFRA-PERSPEKTIV.....	22
4.5.3. INDEFRA-PERSPEKTIV	23
5. ANALYSE.....	24
5.1. OPGAVE	24
5.1.1. DELKONKLUSION	29
5.2. AKTØR.....	30
5.2.1. DELKONKLUSION.....	36
5.3. TEKNOLOGI.....	37
5.3.1. DELKONKLUSION	40
5.4. STRUKTUR.....	41

5.4.1.DELKONKLUSION	42
5.5. SAMFUND	44
5.5.1. DELKONKLUSION.....	47
<u>6. KONKLUSION</u>	<u>48</u>
<u>7. PERSPEKTIVERING</u>	<u>50</u>
<u>8. LITTERATURLISTE</u>	<u>53</u>
<u>9.BILAG.....</u>	<u>55</u>

1. Abstract

The purpose of this assignment was to investigate how daily notes could be understood from a systems-theoretical perspective, and what significance this has for the representation of the student perspective. Our empirical findings suggest that daily notes can be described as a system composed of and influenced by many components, contributing to the complexity of the daily note itself. The task of writing a daily note encompasses a multitude of sub-tasks. This complexity can result in the projection of the student perspective appearing differently and varying significantly due to the intricate network of systems involved. The analysis revealed that students are primarily represented from an external perspective, which can be explained by the knowledge that the tasks associated with writing a daily note are tied to the requirements and expectations of assessing the student's capabilities. Within the organization, the demands and logics drawn upon should be able to communicate based on a fundamental pedagogical approach among teachers, pedagogues, and management towards the students. Despite the fact that teachers and pedagogues have the same task (writing a daily note), they draw on different practice logics, resulting in considerable variation in the content and quality of the notes. Teachers and pedagogues operate in a duality by being both senders and receivers of daily notes, requiring them to daily evaluate and select from their own and external information. The analysis showed that the technological platform can ensure information sharing between actors and management within the organization, but it is also used as a reflective space and a "reminder" for the individual actors. Structurally, two primary systems emerge: a system for the student and a system for the sender. This knowledge underpins the argument that the degree of individualization can lead to projections of a varying student perspective. The complexity of the systems is further increased by societal influences on the organization's many systems. The surrounding society is regulated by legislation, meaning all systems are subject to legal frameworks and an interplay of power dimensions. The analysis highlighted the complexity within and between the different systems, and how they influence each other.

2. Indledning

2.1. Emne

Dette masterprojekt udspringer af en tidligere projektopgave, hvor der søgtes aktuel viden om lærere og pædagogers juridiske viden omkring notatpligt jf. Offentlighedsloven §13 (2020). Der fandtes belæg for, at lærer og pædagoger ikke har tilstrækkelig viden om de juridiske rammer, samt hvilke elementer et fyldestgørende dagsnotat bør indeholde, hvis det skal afspejle relevante og korrekte oplysninger om en elev. Fundene indikerer, at der grundlæggende var uklarhed om, hvad formålet med udarbejdelsen af dagsnotaterne er, hvilket influerer på både indhold og kvalitet. Dagsnotater er som en særlig dokumentationsform med flere forskellige udfordringer, og de skal kunne leve op til forskellige krav og hensyn (Otto & Skov, 2023). Hovedkonklusionen var *”det perfekte notat findes ikke”* (Otto & Skov, 2023) Med det afsæt er det interessant at undersøge og afdække dagsnotaternes plads i et systemteoretisk perspektiv.

2.2. Problemfelt

Begge projektmedlemmer arbejder inden for socialområdet på udføreniveau, hvor erfaringerne omkring dagsnotater som en særlig dokumentationsform kommer i spil.

Dagsnotater skal både sikre de juridiske krav i forhold til notatpligt jf. offentlighedsloven §13 (2020) og danne grundlag for, at en sag er tilstrækkeligt oplyst i afgørelsessager jf. specialundervisningsbekendtgørelsen §7, hvorved en afgørelse træffes på et oplyst grundlag (Skov, 2024).

Form- og indholdskravene er ikke klart defineret i forhold til dagsnotaterne. Juridisk er der nogle formelle krav i form af, at det tydeligt skal fremgå, hvem der har udarbejdet notater, dato, og sikkerhedshensyn jf. (GDPR, 2016) (FOB). Disse formelle krav er allerede kontrolleret gennem it-plattformen, som anvendes og administreres af ledelsen.

Samtidig er dagsnotaterne relevante, da de både indgår som vidensbank til handleplaner, statusbeskrivelser, skoleudtalelser og andre dokumenter til internt og eksternt brug. De juridiske rammer influerer derfor på praksisfeltets ageren på mesoniveau, hvor det er den pågældende organisation og de strukturelle og kulturelle normer og værdier, der gør sig gældende. Lærere og pædagoger handler ud fra de givne organisatoriske rammer, hvor dagsnotater tjener flere formål (Skov & Otto, 2023). Blandt andet er et af hovedformålene at følge og sikre elevens

udviklingspotentiale, så det ikke kun er fagprofessionelles subjektive holdninger og formodninger, der danner grundlag for tiltag, der iværksættes.

Det vurderes, at valgte undersøgelsesfelt har relevans, ikke kun for egen organisation, men for alle organisationer, som er underlagt forvaltningslovens (2014) krav om notatpligt, og som anvender en eller flere teknologiske platforme og dermed er en del af en større kontekst.

Når elevrepræsentation er til stede i dagsnotaterne, skabes bedre betingelser for, at elevens perspektiv repræsenteres og for, at vedkommende har ejerskabsfølelse i egen sag, hvormed mulighederne for at lykkes og skabe positive forandringer optimeres, og risikoen for modstand fra eleven minimeres (Warming 2016) og (Larsen, 2022). Dette understøttes af den nye barnets lov (2024), som udspringer af FN's børnekonvention (1992).

Der er forskellige systemer på flere niveauer, som gør sig gældende i forhold til praksis og formål vedrørende dagsnotater. I praksis tillægges dagsnotater forskellige værdier alt efter, hvilket system og subsystemer de er en del af.

Udover makroniveauets styring gennem lovgivninger anvendes dagsnotaterne både i interne og eksterne fora. Internt tjener dagsnotaterne blandt andet som et arbejdsredskab og informationsformidler mellem lærer og pædagoger, statusbeskrivelser, handleplaner, netværksmøder og afgørelsessituationer (Otto & Skov, 2023). Eksternt kan dagsnotaterne danne grundlag for, at der iværksættes foranstaltninger i andre systemer på de forskellige niveauer.

2.3. Problemformulering

Hvordan kan dagsnotater forstås i et systemteoretisk perspektiv, og hvilken betydning har det for repræsentationen af elevperspektivet ?

2.4. Begrebsafklaring & funktionsbeskrivelse

Målgruppen er børn og unge med alvorlige, langvarige og/eller permanente behandlingsbehov, ca. 5% (Tønnesen et al., 2005) i skoleregi, som har behov for særlig støtte efter lov om social service §52 (2018) og dermed krav på foranstaltninger efter servicelovens kapitel 11 (2018) ifølge Per S. Jørgensen (Görlich et al., 2019). Projektet omfatter elever, der er underlagt de kommunale visitationsprocesser til enkeltintegrerede støttelektioner i alm. jf. folkeskoleloven §3 stk.2. Eleverne er i aldersgruppen 2. -9. klassetrin. Antallet af støttelektioner er varierende i omfanget fra 9 timer til 36 timer.

Elev er fællesbetegnelser for et barn eller en unge i skoleregi, da projektet tager udgangspunkt i en skole. I skoleregi omtales børn som elever og voksne som lærere og pædagoger.

Elevperspektiv udspringer af børneperspektiv. Elevperspektiv er det perspektiv, lærere og pædagoger anskuer eleverne på med afsæt i Warmings (2019) definition.

Lærer og pædagoger er fagprofessionelle lærere og pædagoger, der arbejder med - og varetager specialpædagogiske og specialfaglige opgaver vedrørende de visiterede elever.

Dagsnotat forstås som de notater, det specialpædagogiske personale udarbejder på daglig eller ugentligt basis.

Teknologisk arbejdsredskab og system er de it-løsninger, som anvendes til udviklingen af dagsnotater som dokumentationsform.

Arbejdsproces er de forskellige arbejdsprocesser, der ligger til grund for læreres og pædagogers gøre og laden i forbindelse med deres virke.

3. Metode

I dette afsnit redegøres for, hvilke metodiske tilgange der er anvendt i arbejdet med at indsamle og analysere det empiriske materiale i form af dagsnotater. Der vil ligeledes redegøres for, hvilke overvejelser der ligger til grund for de valgte metoder.

3.1. Projektdesign

I projektets tidlige fase var fokus på dagsnotaters form og formål og på, hvordan der inden for vores praksisfelt arbejdes med dagsnotater som en særlig dokumentationsform. Dagsnotater indeholder forskellige aspekter, som skaber interessante overvejelser, når de indgår i praksis på forskellige niveauer. Eftersom begge gruppemedlemmer er på udføreområdet, er det interessant at undersøge, hvad dagsnotater indeholder i et systemteoretisk perspektiv. For at få en forståelse af indholdet af det samlede datamateriale og det videre analytiske arbejde trækkes på metodiske elementer fra en klassisk indholdsanalyse med fokus på repræsentationen af elevperspektivet (Ingemann et al., 2022) (Bilag 1).

Analysetilgang er en kombination af deduktiv- og abduktiv metode (Kristensen & Hussain, 2016) med en primær tillagt abduktiv tilgang til indsamling og analysering af datamaterialet (Ingemann, et al., 2022). Dagsnotaterne udgør det samlede empiriske materiale, som ligger til grund for analysen (Ingemann et al., 2022).

Der søges svar på, hvilke systemer og strukturer dagsnotaterne er en del af i et praksissystemperspektiv.

Hensigten med analysen er, ”... at analysere sproget og den betydning, virkeligheden tillægges gennem sproget” (Ingemann et al., 2022. S.130) og der vil i analysen undersøges, hvordan der gennem sproget kan ses strukturer og praksis systemer, som kan bidrage til forståelse af, hvordan vores livsverden anses og opfattes (Ingemann et al., 2022). Metoden er ikke en eksakt metodik eller specifik rækkefølge at analysere ud fra. Tilgangen til projektet skal derfor specialkonstrueres af forskellige elementer af kvalitative metoder, så det giver mening i forhold til problemformulering og projektets omfang (Jørgensen & Philips, 2021).

Retrospektivt fandt vi at vores fokus for analysen ændredes fra et indledende mål om at undersøge repræsentationen af elevperspektivet i dagsnotater, til at omhandle dagsnotater, som

dokumentationsmetode set i systemisk perspektiv. I den proces fandt vi os famlende i forhold til at få greb om selve problemets omfang, og det har været udfordrende at finde de rette analysemetoder.

Grundet en uklar og famlende opstart har vi givetvis overset væsentlige områder, som ikke er blevet undersøgt tilstrækkeligt. Det kan skyldes at vi har favnet bredt, og dermed har vi muligvis overset detaljer, som kunne have kastet et andet lys på analysen. Da vi begge er på udføreområdet og arbejder med dagsnotater, har vi hver vores respektive praksisser af emnet, hvorfor vi har en bias på forskellige dele af forståelsen af dagsnotatspraksis.

I arbejdet med Leavitts model fandt vi det vanskeligt at skille nogle af komponenterne fra hinanden. For eksempel hvad angår *aktør* og *opgave*, hvor vi fandt, at de to elementer overlappede hinanden i en sådan grad, at det vanskeliggjorde analyseprocessen ud fra vores valgte opdelte tilgang. Men vi fandt det interessant at se elementerne i segregerede sammenhænge, hvorfor vi holdt fast i den planlagte analysestrategi.

3.2. Teoretisk perspektiv

I det følgende afsnit gives en oversigt over de valgte teoretiske perspektiver. Der er valgt en fænomenologisk tilgang, som ligger til grund for analysen af systemer, praksislogikker og strukturelle fænomener, som har indflydelse på den daglige dokumentation via dagsnotater omhandlende udsatte børn & unge (Ingemann et al. 2022).

Der ses på centrale klassifikationer af systemer, som dagsnotaternes indhold omhandler og påvirkes af, samt på de teknologier, der kræves for at udføre dokumentationen (Kristensen & Hussain, 2016).

For at kunne analysere datamaterialet er der valgt forskellige teoretiske tilgange for at bidrage til forståelsen af, hvilke mekanismer der kan understøtte projektet på forskellige niveauer. Til at afdække og anskue, hvilke systemer der i spil gennem dagsnotaterne, er det afgørende, at starte på makroniveau, hvor der bygges på Luhmanns (2000) systemteori i samspil med Habermas' (1992) teori om systemverden og livsverden (Andersen, 1992). Leavitts (2019) forandringsmodel anvendes til at rammesætte analysens struktur ud fra de fire komponenter (struktur, teknologi, aktører og opgaver) i samspil med samfund og omverden (Elting & Hammer, 2019). Forandringsmodellen medvirker ligeledes til at forstå de forskellige systemer i en organisatorisk kontekst, hvor flere faktorer spiller ind og har betydning for mikroniveauets processer. På mikroniveau er det ligeledes relevant at se på Warmings (2019) definitioner af børneperspektiver. Foucaults (2020)

magtperspektiver inddrages i alle tre niveauer for at anskueliggøre, hvilke magtstrukturer, der gør sig gældende.

3.3. Empirisk materiale

Projektets empiriske datamateriale, der udgør 318 dagsnotater fra perioden august 2023 til marts 2024, er fra et af gruppemedlemmernes arbejdsplads (folkeskole). Alle notater er anonymiserede ved at anvende alias, og det er sikret, at afsendernes navne ikke er til stede i notaterne (red.). Fornavne på andre fagpersoner kan figurere, da samtykke er indhentet mundtligt af udføreren.

Dagsnotaterne omhandler 6 elever i alderen 8 – 15 år, som alle er visiteret til et specialpædagogisk undervisningstilbud med specialfaglig støtte. De har et varierende antal timer i omfanget mellem 12 – 36 timer ugentligt i almen regi (enkeltintegrerede timer i folkeskolen). Fælles for eleverne er, at de har komplekse problemstillinger og de har et etableret netværk af fagprofessionelle omkring sig. Dagsnotaterne er udarbejdet af deres respektive lærere og pædagoger.

Det prioriteres, at de valgte dagsnotater er udarbejdet af forskellige lærere og pædagoger, så det giver et mere nuanceret indblik i dagsnotaternes endelige form. Anvendelse af dagsnotater, som er råmateriale og direkte fra afsenderen, gør, at datasættet er rensat for projektets påvirkning, hvilket medfører, at reliabiliteten må antages at være høj (Ingemann et al., 2022). Dagsnotaterne er og bliver udarbejdet af lærere og pædagoger uagtet dette projekt. At benytte stationære dagsnotater betyder, at man ikke kender til indhold og kvalitet af dagsnotaterne og på den måde skal opbygge metoden omkring det indsamlede datamateriale, da det ikke er muligt at påvirke eller justere på indholdet, så det kan tilpasses projektet (Ingemann et al., 2022).

Dagsnotater “følger ikke andre dokumenter” rundt i de kontekster og systemer, som de skrives fra, og dermed gives der ikke indblik i, hvordan dagsnotaterne benyttes i hverdagen (Kristensen & Hussain, 2016). Indsamlingen af datamaterialet har været afhængigt af tilgængelighed jf. GDPR (2016). Hele processen omkring analysen af datamaterialet bærer præg af egne bias, hvilket betyder, at andre personer muligvis vil kunne uddrage andre perspektiver og forståelse af dagsnotaterne.

3.4. Analyse

Analysen veksler mellem to analysestrategier, og tilgangen har et socialkonstruktivistisk afsæt, hvis formål er at analysere, hvordan dagsnotater er meningsskabende, og hvordan virkeligheden

konstrueres gennem den betydning, der tillægges de skrevne dagsnotater. Et problem anses først som et problem, når det bliver beskrevet som et sådant. Problemet tillægges derfor en værdi (Ingemann et al., 2022).

Analysen udarbejdes fra dagsnotaterne, som udgør det empiriske materiale. Der vil gennem analysen være berøring med diskursive praksis, hvor institutionelle rammer, sociale normer og magtstrukturer bringes i spil. Alle praksisser og underliggende ideologier er afgørende for, hvilken betydning teksten tillægges af både afsender og modtager (Ingemann et al., 2022).

Med udgangspunkt i den teoretiske viden og forståelse anvendes en teoristyret analysestrategi, der er tillagt en systematisk tilgang til indholdet af dagsnotaterne (Ingemann et al., 2022).

For at kunne afdække en systematisk teoristyret kodning kræves der dels en tekstnær gennemlæsning, hvor formålet er at afdække, hvad teksten overordnet handler om, og dels en teoristyret kodning af temaer og systemer.

Formålet er at undersøge de umiddelbare og manifesterede udsagn, som kan bidrage til at kategorisere dem for at finde mønstre og systemer, som dagsnotaterne indgår i. Analysen kan bidrage til ny viden om dagsnotaternes systemperspektiv i forskellige arenaer, som de er en del af.

Der kodes efterfølgende for at søge svar på, hvilke opgaver de enkelte lærere og pædagoger fremskriver ud fra, når de dokumenterer gennem dagsnotater. Denne kodning frembragte 13 grupperinger af forskelligartede opgavetyper (Bilag 1) (figur 2, side 25).

Der kodes ligeledes efter elevperspektivet i dagsnotaterne ud fra Warmings (2019) definitioner af elevperspektiver. Udefra-perspektivet fandtes der, hvor afsenders vurdering, tolkning og opfattelser af eleven kunne læses. Afsenderen træder et skridt tilbage for at forstå og beskrive elevens handlinger og kontekst, fra et eksternt synspunkt. Både det tilstræbte perspektiv og indefra-perspektivet blev kodet ud fra en sontring om, at afsenderen forsøgte at minimere voksenperspektivet og i stedet lade elevernes stemmer og oplevelser komme til udtryk (Bilag 1).

Dernæst blev der lavet en vurdering og fortolkning af forholdet mellem teksten og praksis med henblik på at forklare, hvilke sociale normer og/eller praksisser teksten frembringer og hvordan disse praksisser og systemer hænger sammen (Ingemann et al., 2022).

4. Teori

I det følgende afsnit præsenteres teorierne, som danner det teoretiske fundament for at kunne skabe forståelser af, hvordan systemer fungerer i forhold til hinanden.

Ved at fokusere på organisationen benyttes Leavitts (2019) forandringsmodels niveauer: opgaver, aktører, teknologi og struktur, som en stilladsering og ramme for en systemteoretisk analyse. De anvendte teorier til at anskue dagsnotaternes systemer er Luhmann (2014), Habermas (2015), Foucault (2007) og Warming (2016). Gennem disse teoretiske optikker efterstræbes en forståelse af de praksislogikker, som gør sig gældende i processerne om dagsnotater, set i et systemteoretisk perspektiv.

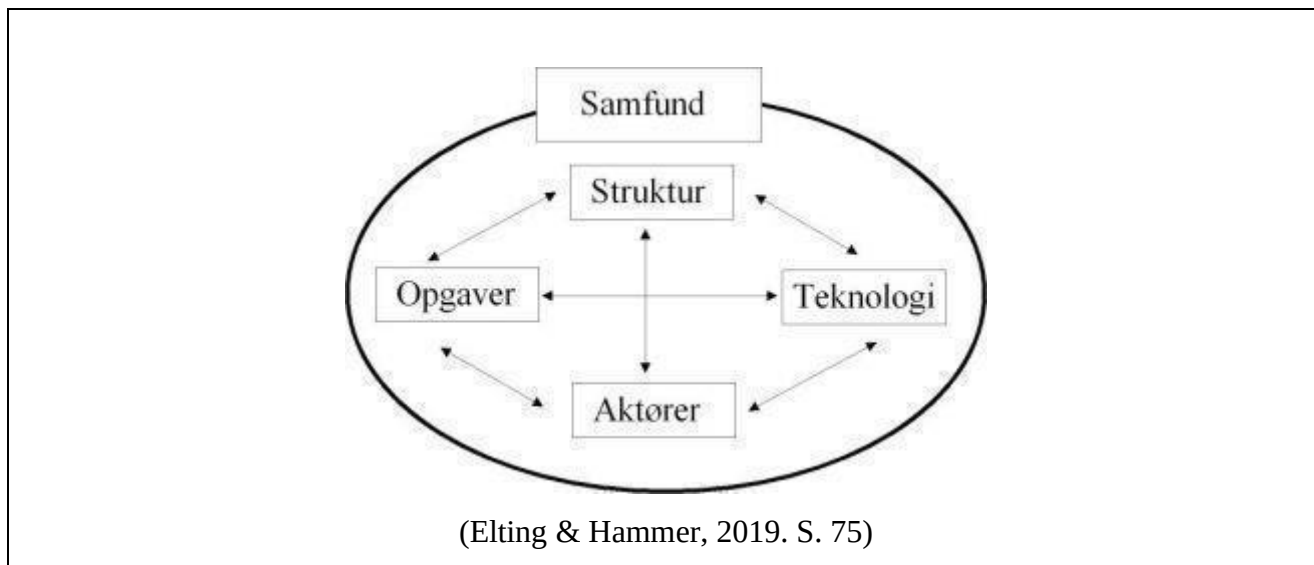
4.1. Organisatorisk praksis perspektiv

Størstedelen af skoler og institutioner i offentlig regi kan ses som overvejende fagbureaukratiske organisationer med elementer af maskinbureaukrati (Bømler, 2008). Organisationerne har en pyramidal grundstruktur, som er en traditionelt bureaukratisk organisationsform, hvor der skabes et fællesskab og fælles identitet, frem for at organisationen fragmenteres (Vikkelsø & Kjær, 2014). Et faktum som formodes at have betydning for læreres og pædagogers arbejde og som influerer på alle aspekter af dagsnotaternes system (Jacobsen & Thorsvik, 2019).

For at få en forståelse af de forskellige strukturer og mekanismer, der gør sig gældende i en organisation, anvender vi Leavitts udvidet forandringsmodel (Elting & Hammer, 2019).

De forskellige elementer vurderes at have betydning for, hvordan organisationsstrukturen og praksisfeltet kan forstås i et systemteoretisk perspektiv. Ligeledes anses organisationens strukturer og systemer som relevante, da det må formodes at have en påvirkning i og omkring dagsnotaterne som en særlig dokumentationsform.

Figur 1: Leavitts (2019) udvidet forandringsmodel.

De fire forbundne komponenter (struktur, teknologi, aktører og opgaver) vertikalt og horisontalt har en vekselvirkende og gensidig indflydelse på hinanden. Delkomponenternes gensidige indflydelse betyder, at hvis der sker én ændring ét sted, vil det medføre behov for ændringer i de andre komponenter. Derved opstår forskydninger, som medfører ændringer i hele organisationen (Elting & Hammer, 2019).

4.1.1. Opgaver

Opgaver defineres ved både at være folkeskolen som institution og den socialfaglige praksis med arbejdsprocessen og udarbejdelsen af dagsnotater. Folkeskolen er reguleret via Folkeskoleloven (2016) og dermed en tvungen udvikling (Jacobsen & Thorsvik, 2019).

Hovedfunktionen er undervisning og læring inden for forskellige arenaer. Opgaverne er defineret med et stort råderum inden for de strukturelle rammer for organisationens organisering (Elting & Hammer, 2019). Kravene og dermed forventningerne til opgaverne er under konstant forandring og udvikling grundet makroniveauets samfundsstrukturer. På længere sigt kan det give udfordringer, hvis opgaven ikke er klart defineret, eller der er manglende kompetencer til at løfte opgaven. Udarbejdelse af dagsnotater er kun én af mange opgaver, der er forbundet med at være lærer eller pædagog i folkeskolen, hvorfor man kan kalde det et subsystem (Luhmann, 2014). Der er flere forskellige formål med dagsnotater og dermed også flere forskellige opgaver omkring udarbejdelse og indhold afhængigt af opgaven omkring den enkelte elev.

4.1.2. Aktører

Aktører defineres som speciallærere og specialpædagoger. Fælles for aktørerne er, at de kan betegnes som værende frontlinjemedarbejdere (Lipsky, 1980). Aktørerne deler en praksis i udarbejdelsen af dagsnotater, hvilket gør dem til aktive deltagere i et socialt praksisfællesskab. Aktørerne er både afsender og modtager af dagsnotater som gør, at de har en form for dobbelt funktion i processen omkring udarbejdelsen. Aktørerne opretholder og udvikler kontinuerligt metoder i udarbejdelsen af dagsnotater.

Kultur er baseret på læring (Schein, 2019), og den herskende kultur i en gruppe vil blive videregivet til nytilkomne. Kulturen er rodfastet og tjener et dobbelt formål både internt og eksternt (Jacobsen & Thorsvik, 2019). Kulturen og arbejdsprocesserne i organisationen har ligeledes betydning for dagsnotaterne som en særlig dokumentationsform, da nytilkomne aktører adapterer handle- og tankemønstre og praksislogikker i den struktur, der nu engang er herskende.

4.1.3. Teknologi

Teknologi defineres ved forskellige dokumentskabeloner og digitale platforme, som anvendes i praksis. Offentlige institutioner, som for eksempel folkeskolen, er underlagt forskellige lovgivninger, som lærere og pædagoger opererer under, og som har en direkte betydning for praksisudførelsen. Dagsnotater er et betydningsfuldt arbejdsredskab i den specialpædagogiske indsats, og med barnets lov (2024) har det yderligere indvirkning på indholdet af dagsnotaterne og dermed også arbejdsprocesserne i form af sikring af elevperspektivet. Det fordrer kompetencer hos ledelse, lærere og pædagoger, hvor kvaliteten skal sikres for at efterleve de nye krav (Møller et al., 2021) da dagsnotaterne tillægges værdi og betydning for en evt. afgørelsessag jf. folkeskoleloven (2016) og muligvis i en forvaltningsmæssig sammenhæng (forvaltningsloven, 2014).

4.1.4. Struktur

Struktur defineres som den formelle organisationsform. En gennemsnitlig skole kendetegnes ved, at der er forskellige afdelinger og teams, som er struktureret og organiseret ud fra forskellige fagspecifikke formål.

Omdrejningspunktet i dette projekt handler om speciallærere og socialpædagoger, som bestrider opgaver i forbindelse med udarbejdelse af dagsnotater. Personalegruppen udfører et specifikt arbejde i organisationen og kan ses som et subsystem i systemet (organisationen). Lærere og pædagoger kan anskues ved, at de positionerer sig, som en uformel magt gennem deres viden og ansvar for

udarbejdelsen af dagsnotater og varetagelsen af de visiterede elevers specialiserede tilbud (Moesby-Jensen, 2013).

Dagsnotaterne tillægges en værdi, da de anvendes i forskellige systemer i organisationen. Det betyder, at de figurerer i flere forskellige subsystemer i organisationen samt i eksterne systemer.

4.1.5. Samfund

Samfundet defineres som organisation og kan kun forstås i et samspil med omverdenen (Elting & Hammer, 2019).

Folkeskolen er som institution kontinuerligt under forandring i takt med samfundsudviklingen, senest med barnets lov (2024), og det kræver en tilpasning og kompetenceudvikling hos lærere og pædagoger, for at de samfundsmæssige krav kan efterleves. Når nye krav/ændringer i en organisation skal iværksættes, ændrer det ved flere dele i organisationen, og der kan ske forskydninger, samtidig med at systemerne udvikles i takt med de nye krav (Elting & Hammer, 2019).

4.2. Systemteoretisk perspektiv

Luhmanns (2014) systemteori fokuserer på at forstå samfundet, som en samling af kommunikative netværk, der dannes gennem interaktion mellem individer og/eller institutioner (Luhmann, 2014). En grundlæggende antagelse i Luhmanns (2014) systemteori er, at kommunikation er den grundlæggende sociale aktivitet. Kommunikation skaber og opretholder de systemer eller subsystemer, der kaldes samfundets institutioner (som politi, familie, skole mv.). Subsystemer fungerer ved at behandle information fra andre subsystemer og internt generere ny information baseret på den behandlede data, som danner grundlaget for yderligere operationel lukning mellem subsystemerne (Mik-Meyer & Villadsen, 2007). Ved forståelse af et system refererer denne teori til enhver form for autopoiesis (selvproduktion og vedligeholdelse) (Mik-Meyer & Villadsen, 2007). Dette omfatter abstrakte strukturer såsom samfund eller organisationer. Et system har evnen til at distingvere sig fra sit miljø ved at generere operationelle forskelle og ved at være opmærksom på sig selv gennem indre kommunikation (Mik-Meyer & Villadsen, 2007).

Et centralt begreb hos Luhmann (2007) er kontingens, hvilket refererer til ideen om, at der er mange måder at gøre tingene på i ethvert givent system. Denne pluralitet af muligheder inden for et system skaber potentialet for variation og ændring (Luhmann, 2014). Kontingens kan ses som en form for variabilitet eller fleksibilitet i de operationelle regler eller procedurer, der styrer et givet subsystem.

Inden for skoleverdenen har lærere og pædagoger en vis frihed til at fortolke og tilpasse dagsnotaterne om en given elevintervention på tværs af mange situationer eller scenarier. Det betyder ikke nødvendigvis, at alle disse fortolkninger bliver accepteret som gyldige, men det betyder, at der er plads til flere måder at håndtere indholdet af dagsnotaterne på.

På denne måde fungerer kontingens som en kilde til dynamik og innovation inden for et subsystem ved konstant at udfordre og udvide de eksisterende operationelle regler gennem nye muligheder og variationer.

Luhmann (2014) introducerer yderligere begrebet "dobbeltkontingens" for at udvide forståelsen af kontingensbegrebet. Dobbeltkontingens refererer til den situation, hvor flere systemers operationelle regler overlapper og krydser hinanden, hvilket skaber en yderligere dimension af fleksibilitet eller variabilitet inden for et givent system (Luhmann, 2014).

Dagsnotaterne tjener også som et pædagogisk redskab inden for skoleverdenen. De forskellige overlap påvirker og former de potentielle handlingsmuligheder inden for skoleverdenens subsystem, men ingen dominerer helt dets funktion. Dobbeltkontingens er en måde at anerkende kompleksitet og mangfoldighed på i sociale processer. Ikke kun gennem valget mellem mulige handlingsmuligheder i et givent subsystem, men også gennem de andre faktorer fra andre subsystemers operationelle regler (Luhmann, 2014).

Dobbeltkontingens understreger dermed betydningen af forståelsen af intersubjektive relationer og kommunikation i Luhmanns (2014) systemteori. Ideerne om at være opmærksom på os selv som et deltagende element i vores egen verden (selvreferentielt), samt vores evne til at reducere u-sammenkoblede bevidsthedselementers relationelle fleksibilitet (Luhmanns 2014).

Begrebet selvreferentielle refererer til ideen om, at alle sociale systemer er i stand til at være opmærksomme på sig selv gennem egne perspektiver eller fortolkninger af verden. Dette skaber en dimension i systemet, hvor der kan differentieres mellem egne og operationelle regler, procedurer og dem fra andre systemer. For eksempel kan en skole (som organisation) overveje egne interne processer i forhold til udarbejdelse af dagsnotater eller i samspillet med samfundets forskellige strukturer og systemer (Mik-Meyer & Villadsen, 2007).

4.3. System og livsverden

Med udgangspunkt i Habermas' (2015) systemteori tillægges yderligere en dimension til at forstå og anskue rationalerne bag dagsnotaterne. Habermas' (2015) teori om systemverdenen er en del af hans overordnede teori om kommunikativ rationalitet og handlingsrationaler (Andersen, 1992). Han argumenterer for, at det moderne liv karakteriseres ved en fragmentering af samfundsmæssige sfærer - det politiske, økonomiske og sociale system, som hver især har deres egne regler, krav og logikker. Disse sfærer kaldes livsverdener (Nørager, 1995).

Overordnet set opdeles verden i to systemer. Et socialt system, hvor vi interagerer med hinanden, baseret på vores forståelse af verden og sociale normer, og et faktisk system, som refererer til det domæne af objektive processer og resultater. Tingene i sig selv er uafhængige af vores forståelse eller fortolkning (Andersen, 1992). Når lærere og pædagoger interagerer med elever, agerer de i det sociale system, som de bygger deres dagsnotater på. I udarbejdelsen af dagsnotater trækker de på deres respektive praksislogikker, hvor de sociale normer i organisationen må antages at have en betydning for, hvilke elevperspektiver der anlægges.

Systemverden refererer til de systemmæssige krav i et bureaukratisk samfund og den formaliserede rationelle logik. Det omfatter markedøkonomien (økonomi) og den statslige administration (politik). Disse sfærer fungerer efter principper om strategisk rationalitet, hvor målene retfærdiggør midlerne. Systemet bruger ofte en form for kommunikationslogik, hvor handlinger er drevet af et rationelt-instrumentalt perspektiv, der søger at opnå specifikke mål (Andersen, 1992). Lærere og pædagoger er aktører i systemverdenen, hvor én af deres opgaver er at vurdere og sikre, at en elev får den rette støtte og bistand, der kræves.

Dagsnotaterne er et middel blandt flere til at synliggøre og dokumentere en elevs progression i skolen i forhold til, om den givne støtte og bistand er korrekt, og hvorvidt skoletilbuddet fortsat er det bedste for eleven. Som en kommunikationslogik kan der gennem dagnotater synliggøres handlinger og vurderinger af lærere og pædagoger til eleverne, som søger at opnå et specifikt mål. I et specialfagligt perspektiv i skolen, kan det eksempelvis være, at lærere og pædagoger vil opnå flere ressourcer til en elev, at der skal igangsættes flere tiltag i andre systemer end skolen, eller at det pågældende skoletilbud ikke er det rette.

Med Habermas' (1992) livsverden-begreb “...betragtes samfundet i et deltagerperspektiv - fra aktørsiden” (Andersen, 1992, s.74). Livsverden refererer til sociale sfærer, hvor personlig interaktion og meningsfuld kommunikation finder sted uden øjeblikkelig vindings transformation eller

kontrolmekanisme involveret. Relationerne drives primært af tillid og respekt snarere end af strategisk beregning eller profitmaksimerende mål (Andersen, 1992).

Yderligere kan professionel kommunikation indplaceres, hvilket vil sige, at der i et system ikke kun praktiseres kommunikativ rationalitet, men også kritisk undren.

Fagprofessionelle (eksperter) anvender deres særlige viden inden for deres felt gennem undersøgelser eller analyser baseret på standarderne for deres fagområde(r) (Andersen, 1992).

Habermas (2015) argumenterer for, at hver livsverden har sine egne regler og krav, men de er ikke fuldstændigt adskilte. Der er spændinger mellem systemverden og livsverden (systemkonflikter), og ofte kolliderer disse to systemer. For eksempel kan politikeres handlinger i det politiske system påvirke relationerne og dermed influere på handlingerne i livsverdenen. Denne proces kaldes for kolonisering, hvor det faktiske system overtager bestemmelsesretten inden for livsverdenen (Andersen, 1992).

I en ideel verden bør disse sfærer være adskilt, så kommunikative interaktioner kan finde sted frit fra systemkravene. Habermas (1992) argumenterer for, at man skal bevare en balance mellem disse to systemer. Det sociale system opretholder sin betydning i vores forståelse og oplevelse af verden, mens det faktiske system bidrager med ny viden og metoder til at forbedre vores liv. Han ser denne balance som nødvendig for et sundt og produktivt samfund (Andersen, 1992).

4.4. Magt

Magt er en faktor, som befinder sig alle steder og i alle relationelle forbindelser og derfor har betydning i alle "rum". Det vil sige, at der ikke findes nogen magtfrie steder (Foucault, 2020). Der findes flere forskellige former for magt og dermed også magtudøvelse i både direkte og indirekte samt i formel og uformel form (Christensen & Jensen, 2001).

I en moderne velfærdsstat kan det siges, at magt omhandler totalitærstatens samspil med individet – *"governmentality"* (Mik-Meyer & Villadsen, 2007). Det er i mødet mellem stat og borger *"magten er skabende, idet den virker ved at gøre individer til – og få individer til at gøre sig til – bestemte subjekter."* (Mik-Meyer & Villadsen, 2007, s. 17).

Med dette udgangspunkt kan man yderligere tale om fire magtdimensioner (direkte-, indirekte-, bevidsthedskontrollerende- og institutionel magt) (Christensen & Jensen, 2001), som er medvirkende

til forståelse af magtens mekanismer i et systemteoretisk perspektiv ud fra Luhmanns (2007) tænkning om de sociale systemer (Mik-Meyer & Villadsen, 2007).

Hvor de tre første magtdimensioner omhandler variationer af udøvelsen af direkte magt mellem aktører i beslutningsprocesser, er det særligt den fjerde magtdimension, den institutionelle magtdimension, som er relevant for denne opgave.

Den institutionelle magt omhandler den ”...ureflekteret accept af institutionelle rammer for adfærd og dermed forbundne rutiner, vaner og normer.” (Christensen & Jensen, 2001, s. 17). Institutioner skabes, påvirkes, opretholdes og forandres via dens aktører. Aktørerne opretholder ukritiske normer, vaner, rutiner mv. og derved bliver magten i institutionen. Magten ligger dermed i, at de institutionelle rammer både medvirker og fastholder aktørerne i en opfattelse af accept af virkeligheden. Den institutionelle magt er indkapslet i systemet (Christensen & Jensen, 2001). Velfærdssamfundets ansatte er dermed en del af samfundets systemer. Udføreren bliver derfor en form for normalitetsdommer gennem vurderinger uanset kontekst (Foucault, 2020). Magt kan også anskues som strukturens stumme tvang, hvor magt viser sig på mikro-niveauet (Järvinen et al., 2015). Lærere og pædagoger vurderer elever ud fra forskellige kontekster og situationer i hverdagen, hvorefter der skal udarbejdes et dagsnotat, hvilket er et systemisk krav, som influerer på praksis-udførelsen. Vurdering og dokumentation er begge former for magtudøvelse, som pålægges den enkelte lærer eller pædagog.

I relationer og samspil med omverdenen er magtelementet til stede mellem individet og aktørerne, som hver har sin position i konstellationen. Aktørerne vil i nogle situationer forsøge at påvirke og positionere sig i mødet, mens andre har accepteret præmissen i magtbalancen. Mellem lærere og elever er denne magtfordeling givet i form af sondringer, elev/lærer eller pædagog og barn/voksen. Denne magtbalance er givet på forhånd, eftersom skolen repræsenterer en institution og samfundssystemet, som skal løfte en opgave i forhold til børn/elever. Derudover hænger magt også sammen med deltagelsesmulighederne for de involverede parter (Christensen & Jensen, 2001). Her er det den direkte og synlige magt mellem systemets aktører og klient, der refereres til. Deltagelsesmuligheder og indflydelse på processen i mødet er også afgørende i en beslutningssituation, da den kan afspejle magtforholdet mellem aktøren og individet. En præmis, der ikke altid er tydelig, når man f.eks. som forældre eller elev skal til møde på en skole.

I det direkte møde og dermed den direkte magtdimension i forhold til det sociale arbejde betegner Foucault (2007) magtudøvelse, som når der forsøges at påvirke “... *formelt frie individer, deres*

handlinger og deres selvopfattelse” (Mik-Meyer & Villadsen, 2007, s. 20). Professionelle forsøger at skabe rammer, så individet er i stand til at handle på bestemte måder og ændre selvforhold, eller i nogle situationer at afrette dem. (Mik-Meyer & Villadsen, 2007).

For at forstå de magtforhold, der eksisterer i det socialfaglige arbejdsfelt, anvendes begrebet pastoral magt (Mik-Meyer & Villadsen, 2007). Pastoral magt medvirker til forståelsen af, hvilke faktorer der forbindes med udarbejdelse af dagsnotater om andre personers væren i verden. I notatudarbejdelsesprocessen træffes både bevidste og ubevidste beslutninger og vurderinger om, hvad der skal noteres. Dagsnotater er afhængige af, hvordan subjektet anskuer, opfatter og vurderer en sag, men er også afhængige af, hvad individet, der skrives om, selv udtrykker (Foucault, 2020). I den pastorale magt knyttes individets egne ord, og det kræves, at den enkelte siger sandheden om, hvem og hvad en person rummer (Mik-Meyer & Villadsen, 2007).

Når magt anses som et vilkår i det socialfaglige arbejde, vil det i følge Foucault (2007) betyde, at magt kan skabe muligheder, men også kunne begrænse og vanskeliggøre vilkår (Mik-Meyer & Villadsen, 2007). Magt kan derfor ikke siges at være negativt eller positivt, da det er kontekstafhængigt (Christensen & Jensen, 2001).

Det socialfaglige arbejdsfelt for lærere og pædagoger som frontlinjemedarbejdere (Lipsky, 1980) kan betegnes som den direkte magt i mødet med eleven. Der vil altid være asymmetri mellem eleven og den professionelle, fordi forskellige handlinger udelukkende angår elevens liv, og fordi den professionelle har adgang til viden, ressourcer, vurderinger og beslutninger, som eleven ikke har (Kongsgaard, 2014). Der foregår samtidig konstant meningsudvekslinger direkte eller indirekte i mødet mellem lærere og pædagoger og elever i dagligdagssituationer. Lærere og pædagoger kan blandt andet positionere sig ved at tillade eleven at være aktivt deltagende i egen skolegang i det omfang, der vurderes forsvarligt ud fra elevens formåen.

Frontlinjemedarbejderne skal være i stand til at navigere og agere i det socialfaglige felt mellem lovgivning, politik, ressourcer, ”klientens” behov og deres faglighed (Lipsky, 1980). Magtfordelingen er derfor også situationelt betinget i de forskellige arenaer, som frontlinjemedarbejderne er en del af. Det gælder også, når det drejer sig om de skrevne dokumenter.

Frontlinjemedarbejderne skal kunne beherske og være i stand til at håndtere de krydspres, hvor der er mange interessenter, samtidig med at de skal være i stand til at håndtere denne magtfordeling (Lipsky, 1980) som led i governmentality, som afspejles i processerne af udarbejdelse af

dagsnotaterne (Bo, Guldager & Zeeberg, 2015). Bevidstheden om skriftlighed i dagsnotaterne er derfor en faktor, der kræver viden og hensyntagen i udførelsen for at sikre kvaliteten (Bo, Guldager & Zeeberg, 2015).

4.5. Børne- og elevperspektiv

Den mentalhistoriske forandringsproces har en væsentlig betydning for, hvordan voksne påvirkes, præges og handler ud fra forskellige og forandrede mentale forestillinger om børn og børnesyn (Kampmann, 2018). Barndommen og synet på børn er foranderligt i takt med samfundsudviklingen og forandringen afhænger af tilgange og syn på børn og barndom som værende i konstant forandring – ”*mentalhistorisk forandringsdimension*” (Kampmann, 2018, s.17). De ydre strukturelle konstellationer på mesoniveau har ændret sig markant gennem de seneste 60 år, hvilket naturligt også har påvirket synet på børn og unge i deres forskellige kontekster (Kampmann, 2018).

I et nutidigt menneskesyn anser vi børn som kompetente aktører i eget liv, hvor aktiv inddragelse kan siges at være normen (Warming, 2019). Barnet skal have øget inddragelse og medbestemmelse med dertilhørende krav om at forholde sig som aktør i eget liv og kan siges at bidrage til og skabe en vis form for kompleksitet og dobbelthed, da det på én og samme tid kan være styrkende, aflastende og belastende for barnet (Warming, 2019).

I praksis er den fremtrædende beskrivelse af børn forbundet med ord som robusthed, modstandsdygtighed, skolevægring, diagnosebørn, sensitivitet og meget andet. Alle er ord, som ignorerer beskrivelser af den kontekst, barnet indgår i. Retorikken er problematisk, da problemer og udfordringer bliver beskrevet som iboende barnet, og problemet bliver dermed en del af barnets identitet (Pedersen, 2024). Der er tendens til at se bort fra strukturen og de systemer, som kan have negativ indflydelse på børnene og derved medvirke til at få konsekvenser på længere sigt i form af langvarig vantrivsel og misforståelser (Pedersen, 2024). Overføres det til dagsnotater, har den lingvistiske dimension ligeledes betydning for elever i skolen og kan medvirke til at opretholde et givent blik på eleven, og dermed skabes risikoen for stigmatisering (Goffman, 2002).

I et systemisk perspektiv, på mesoniveau, kan den nye barnets lov (2024) forstås som en tydelig markering af et ændret børnesyn, da et gennemgående centralt fokus er at sikre barnets rettigheder og medinddragelse i egen sag. Set ud fra et pædagogisk praksisperspektiv er barnets lov (2024)

interessant, da den influerer på flere niveauer af praksistilgange. Lovgivninger er vedtaget på nationalt plan, men det vil være kommunernes implementeringsstrategi, der sikrer, at der bliver iværksat og effektueret lokalt (Kampmann, 2018). Lærere og pædagoger skal efterleve og omdanne systemernes krav til praksis. I den proces må det antages, at det kræver en øget bevidsthed og fokus at finde metoder, der kan synliggøre elevperspektivet på en sådan måde, at elevperspektivet træder frem i dagsnotaterne.

For at forstå de forskellige systemer omkring dagsnotater i praksisfeltet, er det relevant at se på, hvilke elevperspektiver, der anlægges af lærere og pædagoger. Elevperspektiver i det social- og specialfaglige arbejde kan anskues som værende udefra-, tilstræbt indefra-, og indefra perspektiv (Warming, 2019).

4.5.1. Udefra-perspektiv

Det er måden, hvorpå voksne ser barnet ved hjælp af kategorisering og forståelse (Warming, 2019). Forestillingen om, at det er muligt at identificere et barns behov, ønsker og udfordringer med videre ud fra egen evidens og objektiv viden (Warming, 2019). Det er den voksnes subjektive viden, erfaringer og teoretiske tolkninger og antagelser, der ligger til grund for, hvad et godt børneliv er. Det er den voksnes subjektive vurdering, der ligger til grund for vurdering, beslutnings- og afgørelsessituation i forhold til et barns progressioner (Warming, 2019). Børn færdes i forskellige arenaer og der kan på den måde tillægges forskellige udefra-perspektiver på det samme barn alt efter, hvilken arena og kontekst barnet anskues fra. Voksnes individuelle personlige relationer til barnet har ligeledes betydning og er dermed også en variabel (Warming, 2019). Det perspektiv, den enkelte voksne antager og anlægges som viden, er ét af flere mulige perspektiver at se barnet ud fra (Warming, 2019).

4.5.2. Det tilstræbte indefra-perspektiv

Det vil sige, at voksne forsøger at sætte sig i barnets sted og forsøger at forstå barnets følelse, eller hvordan en given situation opleves for barnet (Warming, 2019). Her er der ligeledes en subjektiv vurdering i afkodning af opfattelsen af barnet i situationen.

4.5.3. Indefra-perspektiv

Det udspringer af forståelsen af, at barndommen har betydning i sig selv. I det socialfaglige og specialpædagogiske arbejde skal der fokuseres og arbejdes systematisk med udviklingsmål med henblik på at sikre barnets livskvalitet (Warming, 2019). I den pågældende situation skal der skabes en god problemløsning og ligeledes et forsøg på at forstå barnet og dets måde at opleve oplevelsen på.

5. Analyse

I dette afsnit analyseres det empiriske materiale med henblik på at belyse, hvordan indholdet i dagsnotaterne trækker på og bliver påvirket af systemiske praksisser. Analysen vil blive udviklet gennem de ovenfor præsenterede teorier..

Analysen tilstræbes at tage udgangspunkt i Leavitts (2019) forandringsmodels fire elementer; opgaver, aktører, teknologi og struktur (Elting & Hammer, 2019). Modellen fungerer godt som analytisk ramme og bidrager således gennemgående i analysen til at tydeliggøre de forskellige strukturer og mekanismer, der har betydning for den praksis, som er forbundet med fremstillingen og anvendelse af dagsnotater.

For at visualisere samspillet mellem systemerne er der udarbejdet figurer (det vi kalder et dagsnotatsystem), der gradvist udvikler sig gennem analysen. Formålet er at illustrere, hvordan et dagsnotat er et "teknologisk system" og at dagsnotatsystemet indgår og sameksisterer i andre systemer og subsystemer. Disse figurer har til hensigt at tydeliggøre kompleksiteten i dagsnotaterne som en særlig dokumentationsform i et systemteoretisk perspektiv.

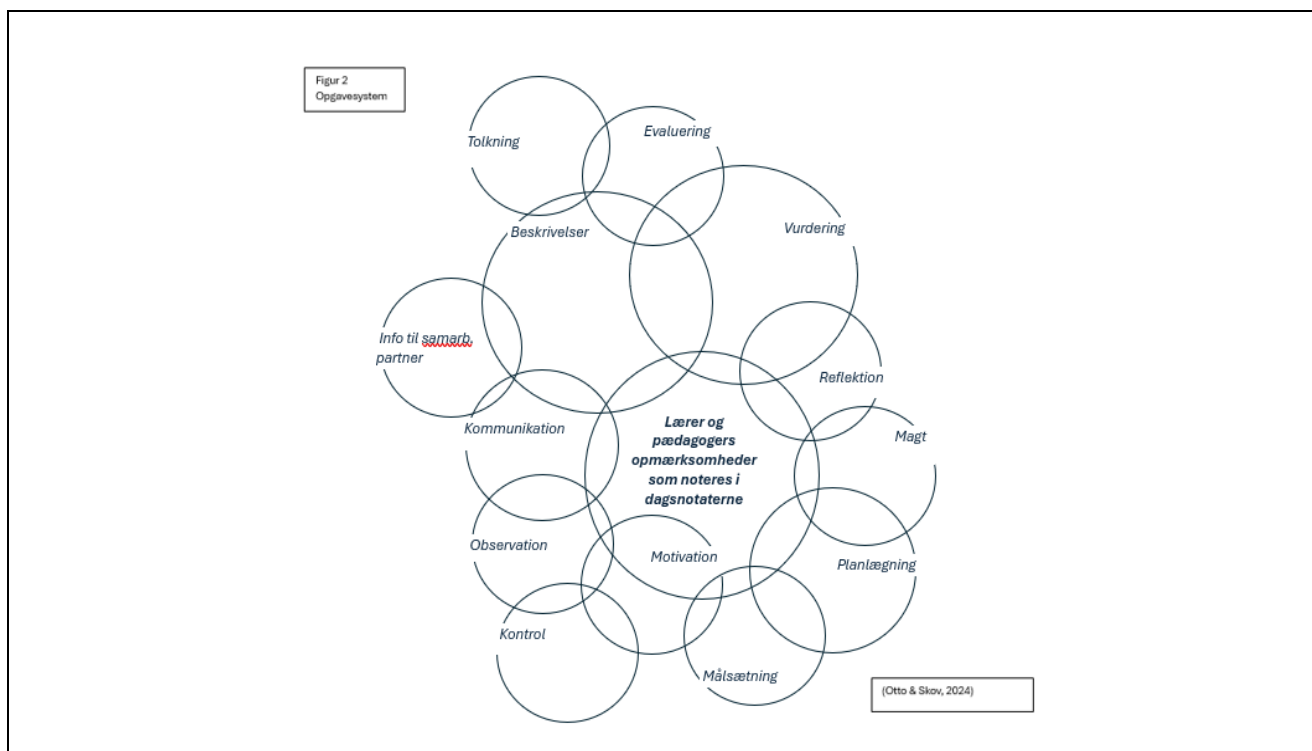
5.1. Opgave

I Leavitts (2019) forandringsmodel defineres opgaven i denne kontekst som udarbejdelsen af dagsnotater og står derfor helt centralt .

Folkeskolelovens hovedformål er at fremme elevernes kundskaber og færdigheder og forberede dem til videre uddannelse (Folkeskoleloven §1, 2016). Ud fra denne betragtning ligger det implicit, at det er skolernes (de fagprofessionelles) opgave at vurdere, evaluere, dokumentere og sætte mål for den enkelte elev og dennes faglige, sociale og personlige udvikling. Der er flere elementer og parametre, der har betydning i et læringsperspektiv i de givne opgaveområder (Illeris, 2004).

Med inklusionsreformen (2012) kræves varetagelse af nye opgaver, som har en mere specialfaglig og specialpædagogisk dimension (Folkeskoleloven, 2016) og det affødtes ændrede arbejdsprocesser og faglige tilgange. Lærere og pædagogs opgaver blev i større omfang at dokumentere flere forhold hos eleven end tidligere. Dagsnotaterne er en af opgaverne målrettet gruppen af elever med behov for specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, og de afspejler, at fokus ikke overvejende er på faglig udvikling, men også på elevens sociale og personlige formåen. Her tjener dagsnotatet som et subsystem i opgavesystemet.

Figur 2 viser et udsnit af de opgaver, som er inddraget i dagsnotaterne. Dagsnotater indeholder mange små delopgaver eller subopgaver.

For at være i stand til at tilrettelægge en specialfaglig og/eller specialpædagogisk indsats for eleven er det nødvendigt først at afdække elevens faglige, sociale og personlige niveauer og behov. Det sker via en vurdering af eleven, hvilket kan komme til udtryk i dagsnotaterne “... *Han arbejder rigtig fint, men kæmper med perfektionismen og tålmodigheden. Jeg hjælper til, og han kommer i gang med musik i ørerne*” . (Bilag 1, nr. 313), eller “... *Det gik fint, hun bidrog til det, som var relevant for hende, ellers var hun med på lige fod som de andre uden nogen former for problemstillinger.*” (Bilag 1, nr. 255) og “... *har en svær morgen...*”(Bilag 1, nr. 43).

Anvendelsen af ovenstående formuleringer: “... arbejder rigtig fint...” og “ *har en svær ...*” kan umiddelbart opfattes som værende en observation eller en direkte vurdering af en målsætning. Når en direkte vurdering og målsætning træder frem, er det et udefra-perspektiv, der bliver anvendt.

I de følgende fire notater bliver der anvendt et udefra-perspektiv. Der kan ligeledes være implicitte målsætninger eller vurderingskriterier til stede, som kan figurere i et subsystem til dagsnotaterne, eksempelvis handleplaner. Handleplaner indeholder målsætninger for eleven, som der vurderes og noteres ud fra i en given periode, hvorefter målsætningerne evalueres. Dagsnotaterne er i den

sammenhæng forbundet med handleplaner. De følgende citater har elementer af vurderingskriterier, som kan tyde på, at der er nogle målsætninger, som bliver beskrevet med et udefra-perspektiv.

“Han er nogenlunde med i gruppearbejdet i geografi, men falder til tider ud og skal guides tilbage til opgaven. Det er svært for ham med de individuelle opgaver, og han har brug for støtte til at komme i gang. Han vil hellere blive i klassen end at gå over i klubben sammen med Morten (fra klubben). Han giver generelt udtryk for at han hellere vil blive i klassen med kammeraterne, end at skulle tages ud fra timerne.” (Bilag 1, nr. 57).

“Han deltager fint i gruppearbejdet med kortfilm. Han havde det lidt svært i matematik, der var en del uro i klassen, så han havde svært ved at koncentrere sig og blev hurtigt distraheret af de andre.” (Bilag 1, nr. 58).

“Fin deltagelse i gruppearbejdet i dansk. Men har brug for støtte og vejledning for at blive i gruppen, henvender sig meget til de andre grupper og forstyrrer dem. Han virker glad for at lave mad i køkkenet, selvom han starter med at have modstand på. Vil gerne blive i klassen, eller have nogen med. Men er glad for det, når han først er kommet derned.” (Bilag 1, nr. 65).

eller

“Jeg synes ikke at Josefine er så god i timerne som hun har været. Det er svært at finde ud af, om hun er træt, ufokuseret, eller om det faglige niveau også spiller ind. Til gengæld har hun leget godt i frikvarterne og opsøgt de andre fra klassen. Jeg har igen taget en snak med hende om, at hun ikke hører efter når tingene bliver gennemgået. Især i dansk synes jeg, hun laver alt muligt andet. Jeg tror hun skal vænne sig til, at det er sværere opgaver, som kræver mere. Det skal hele klassen, men igen har jeg som udgangspunkt fokus på Josefine.” (Bilag 1, nr. 161).

Citaterne kan også anskues som et led i en evalueringsproces, som ligger latent i formuleringerne (Habermas, 1992). Den latente arbejdsopgave er kun synlig for afsenderen og muligvis andre involverede parter, som har adgang til informationer og viden om indsatsen vedrørende eleven.

“...Jeg beder ham tage sin jakke af og siger, at jeg jo ikke kan starte undervisningen, hvis alle skal starte med at gå på toilettet, og jeg ikke ønsker at diskutere det. Han vil gerne diskutere det videre, og ift. ikke at aflevere telefonen/have telefonen med, langsom om at tage jakken af. Hvor jeg siger, at hvis han fortsætter med at diskutere, så må vi gå på kontoret, fordi jeg vil ikke spille mere tid på det. Han svarer: "Der er godt nok en, der er fucking sur i dag." Jeg svarer, at han skal tage sin ting og gå med, da jeg ikke vil fortsætte med at diskutere med ham omkring rammerne. Han bliver sur, men går med, og siger så, da vi kommer ud "så kan jeg gå på toilettet nu, hvor jeg alligevel ikke må være i klassen". Jeg siger, at nu går vi lige på kontoret, og så må de beslutte det. Jeg finder Martin i 9D, som tager over, da jeg står med en klasse og skal undervise dem, og da Martin er den, som har gennemgået rammerne omkring diskussionerne i klassen.

Martin får telefonen fra ham, da han har telefonen med.

I matematik tegner han en stor penis (Martin har billede af dette), da de har om koordineringssystemer. Senere i timen besvimer deres lærer, så dagen bliver anderledes end hvad den skulle være. Da de kommer tilbage fra 12-pausen, har han taget en andens jakke på, og han begynder at diskutere med Maria omkring at tage den jakke af. Så diskussionen om jakke på i undervisningen fortsætter...” (Bilag 1, nr. 45).

“Han diskuterede med Maria om at tage jakken af i de første lektioner. Han tegnede en mand der heilede, og det fik han snakket med både Martin og Maria om. Derudover, var der konflikt ift. en fremlæggelse i dansk (se separat note om dette).” (Bilag 1, nr. 48).

Han startede dagen med at diskutere med Maria om helt små ting, som at tage jakken af osv. Efterfølgende havde han det svært i dansk og syntes at opgaverne var svære. I matematik skulle klassen lave en prøve og han arbejde rigtig godt i næsten 60 min. Han var meget glad for at han nåede at lave alle opgaverne.” (Bilag 1, nr. 50).

Som eksemplerne og figur 2 demonstrerer er opgaven forbundet med kompleksitet, fordi der er flere subopgaver i opgaven omhandlende dagsnotater. Ét af de dagsnotater, der vækker særlig interesse, er et dagsnotat, der tydeliggør, at der er flere opgaveelementer, systemer og subsystemer på forskellige niveauer. Og dermed spreder dagsnotatet sig på kryds og tværs i disse. Udover direkte vurdering og implicitte målsætninger indeholder nedenstående eksempel nemlig faglige målsætninger, metodeanvendelse, resultater, progression af indsats og en direkte elevinddragelse.

“Miguel har været motiveret for læsning - både her i støttetimerne og hjemme. Han har glemt mappen med tekster en del gange, men vi har fundet ud af det alligevel.

I månederne med støtte har vi koncentreret os om gentaget læsning samt vokalarbejde.

Teksterne vi har læst har været stigende i lix-tal fra lix 8 til lix 16. Processen har været, at Miguel har læst en tekst højt her, vi har regnet ord/minut - Miguel har selv sat mål for, hvor mange ord/minut, han vil slutte med. Miguel har herefter øvet teksten hjemme til ugen efter, hvor vi igen måler. Når målet er nået, er vi gået videre til næste tekst med lidt højere lix.

Alderssvarende tekst ved opstart af forløb 13/9-23 = 77 ord/minut - 2 fejllæste ord

Alderssvarende tekst ved jul 12/12-23 = 87 ord/minut - 1 fejllæst ord

Lix 8 "På vej hjem": Slutmål:110 ord/minut

1.læsning 13/9-23 = 88 ord/ minut

2. læsning: 20/9-23 =140 ord/minut

Lix 12 "Jubii": Slutmål: 115 ord/minut

1.læsning 20/9-23 = 81 ord/minut

2.læsning 27/9-23 = 155 ord/minut... ” (Bilag 1, nr. 298).

I dagsnotater beskrives flere forskellige opmærksomhedspunkter, som vist i ovenstående figur 2. (S. 24). Overordnet set laves en vurdering af elevens motivation, en beskrivelse af konteksten, hvor indsatsen og tiltag foregår, samt en forklarende og evaluerende del af specialpædagogisk og specialfaglig indsats.

De primære opgaver, som træder frem af dagnotatet, er at vurdere, beskrive og evaluere eleven, og i disse typer dagsnotater blev der anvendt et udefra-perspektiv (Warming, 2019). I Opgavesystemerne kommunikation, refleksion og tolkning er der til tider benyttet et tilstræbt indefra- og indefra-perspektiv i dagsnotaterne.

Analysen af dagsnotaterne viste, at opgaverne for lærere og pædagoger, der varetager specialfaglige og specialpædagogiske støttefunktioner for eleverne, er forbundet med en bred vifte af opgavetyper, som noteres. Fundene i analysen kan tyde på, at der er mangler en definition af opgaven i dagsnotatpraksis. De anvendte citater og det øvrige empiriske materiale viser, hvor forskelligartede

og varierende dagsnotaterne er indholdsmæssigt. At dagsnotaterne indholdsmæssigt varierer, kan bidrage til en forståelse af, at det i praksis kan være vanskeligt klart at definere opgaven.

Risikoen derved kan forklares med Luhmanns perspektiv om kontingens og dobbeltkontingens (Luhmann, 2014). Her kan den enkelte afsender benytte sig af sine egne måder at udtrykke sig på, og det giver afsenderen en individuel frihed til at fortolke og beskrive en elevintervention eller situation, som man finder bedst. Det giver fleksibilitet og mulighed for variation og forandring, men kan også betyde, at notaterne fremstår uensartede og uden mål og formål. Således eksisterer et fagligt råderum som medvirker til, at der skabes en udbredt individualisering (Luhmann, 2014). Dette faglige råderum stiller krav til lærere og pædagogers kompetencer om at agere korrekt i praksisfeltet omkring dagsnotatprocesserne.

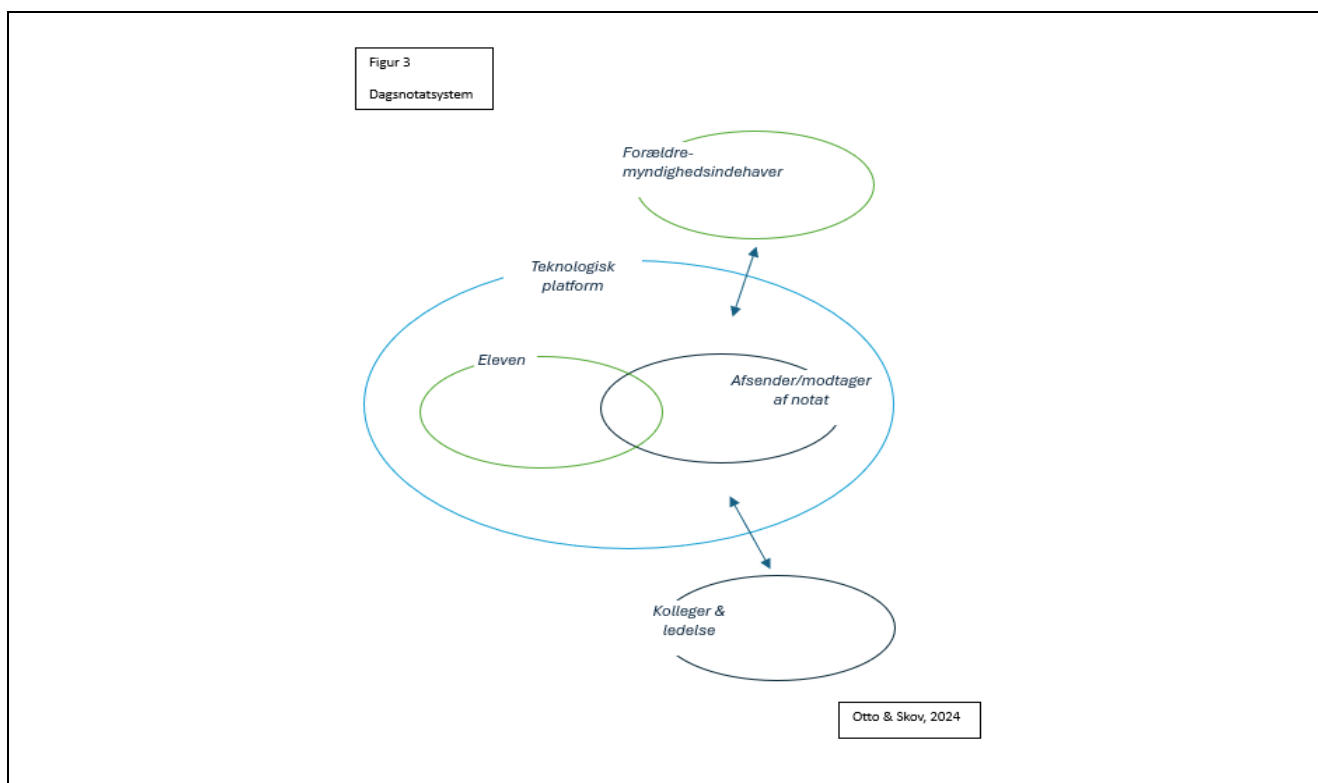
5.1.1. Delkonklusion

I forbindelse med analysen af "opgaven", anses dagsnotater, som et system i en organisation, og gennem det analytiske arbejde træder flere systemer, som har betydning for dagsnotatsystemet, frem. Hver af disse nye systemer (figur 2) indeholder subsystemer, som alle har deres egne logikker, de trækker på, og som udvikles individuelt med påvirkning fra andre. Opgaven rummer forskellige formål og krav, som defineres og påvirkes af interne og eksterne strukturer. På den måde kan dagsnotater, som system, anvendes eller tilføjes værdi eller plads i samspil med andre systemer og subsystemer. På grund af det komplekse netværk af systemer og subsystemer i forbindelse med dagsnotaterne kan det tyde det på, at fremskrivning af elevperspektivet i dagsnotaterne er repræsenteret forskelligt og dermed varierer betydeligt.

5.2. Aktør

Denne kategori er Leavitts (2019) forståelse af aktørernes betydning i organisationen. Her fokuseres på de funktioner, som lærere og pædagoger varetager, de kompetencer, kulturer og forståelser de bringer ind i organisationen, og hvordan det spiller ind på udarbejdelse af dagsnotater. Lærere og pædagoger betegnes af Lipsky (1980) som frontlinjemedarbejdere i en dobbeltrolle, hvor de både kan være afsendere og modtagere af notaterne (Lipsky, 1980).

Figur 3 viser et overlap af systemerne mellem afsenderen af dagsnotatet og eleven, hvilket indikerer, at en del af elevens liv, ligger grund for det, som et dagsnotat udformes af. Ligeledes vises, at forskellige systemer påvirker og påvirkes af hinanden. Det er valgt at betegne lærere og pædagoger som afsender og modtager, da det signalerer den dobbeltrolle, som de befinder sig i.

Analysen viste, at der er en diskrepans mellem de forskellige dagsnotater, alt efter hvilken alder eleven, som blev beskrevet, har. I dagsnotater skrevet om elever i de yngre klasser, ses en tendens til, at de indeholder mere information om dagligdags aktiviteter - eller elevens levede børneliv. Beskrivelserne om de yngste elever kan umiddelbart opfattes, som at de indeholder en stor grad af tilstræbt indefra-perspektiv, da der er skrevet og inddraget udtalelser fra den pågældende elev

(Warming, 2019). *“...Han siger selv, at han er træt af at gå i skole, og det er meget svært bare at komme herover hver dag”* (Bilag 1, nr. 29).

Nærmere kodning viste dog, at størstedelen af dagsnotaterne som helhed er skrevet med et udefra-perspektiv (Bilag 1). Det kan forklares med, at lærere og pædagogers opgaver blandt andet er at vurdere eleverne og beskrive deres handlemønstre i den kontekst, det foregår. (Afsnit 5.1). Analysen viste, at tæt på alle dagsnotater indeholdt beskrivende og vurderende sekvenser. Det kan ligge til grund for, at lærerne og pædagogerne har en forventning, formodning og bevidsthed om, at de skal sikre faglige og sociale vurderinger af eleven som led i dokumentationen for, at eleven profiterer af skoletilbuddet.

“Han siger selv, at han er træt af at gå i skole, og det er meget svært bare at komme herover hver dag. Han kom i skole til tiden, men han ville ikke lave noget i fysik/kemi de første 45 min. Herefter var der højtlesning i danskfaget, hvor han sad og lyttede med. Efter den lille pause havde de matematik, hvor han ikke fik lavet så meget”. (Bilag 1, nr. 29).

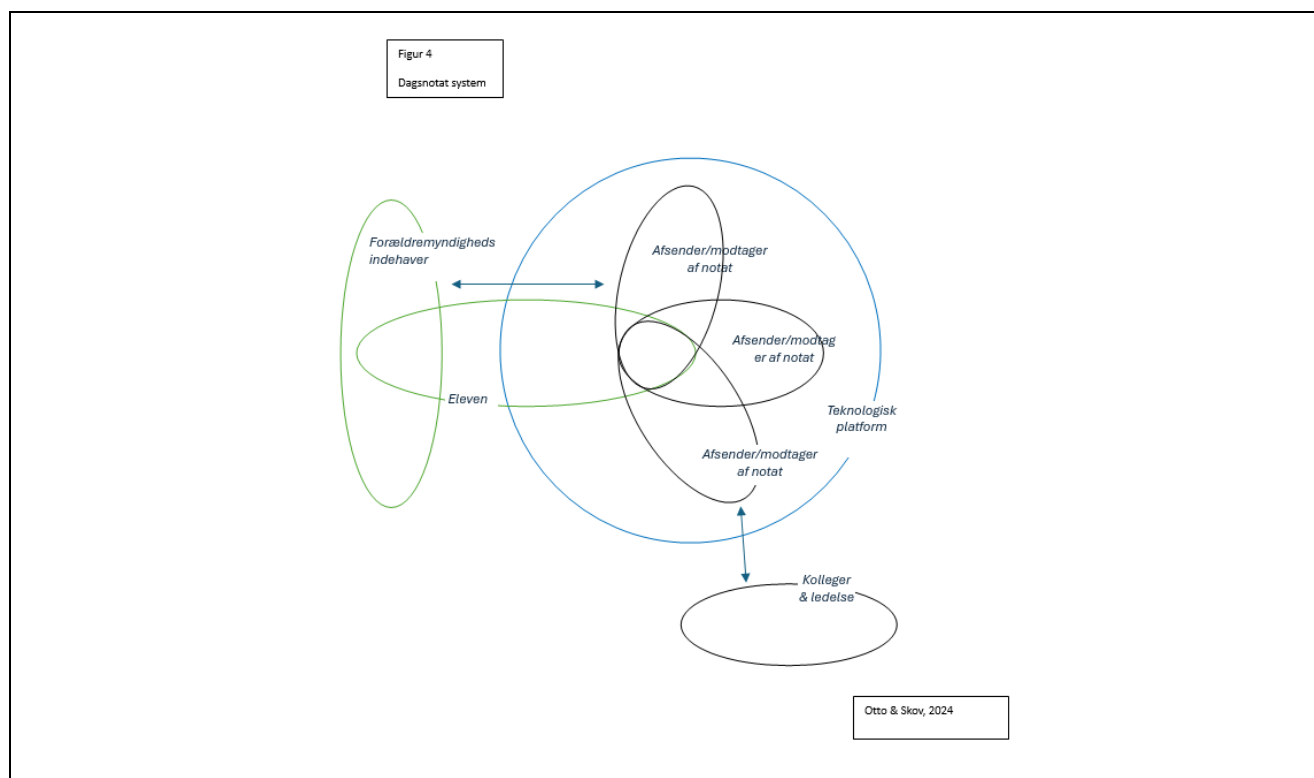
Dagsnotaterne omhandlende de ældre elever, indeholder ofte og overvejende beskrivelser af deres faglige og mentale formåen og kun i mindre grad om deres socialt levede liv. Et eksempel på denne type notater kunne være:

“Han var i skole til tiden, og startede dagen med at lave den matematikprøve som de andre i klassen fik lavet i fredags. Det gik så fint, han fik lavet 15 ud af 20 opgaver. Efter pausen var der geografi, hvor han var med på en lytter og så sluttede dagen af med en lille hurtig opgave i matematik, hvad kan han huske”. (Bilag 1, nr. 9).

På tværs af dagsnotaterne, fandtes forskelle på måden, hvorpå de er udformet, og på det indholdsmæssige fokus. En af forklaringerne kan være, at lærere og pædagoger har forskellig faglig praksisviden, erfaringsgrundlag og uddannelsesbaggrund, som kan have betydning for dagsnotaternes form og indhold. Lærernes og pædagogernes roller kan minde om hinanden i form af specialpædagogisk støtte, men pædagogerne har gennem deres uddannelse og praksiserfaring primært fokus på elevernes sociale og personlige udvikling og lærerne på den fagfaglige- og didaktiske dimension (Illeris, 2004).

Da de ældste elever oftere modtager specialpædagogisk støtte af en læreruddannet eller i en kombination af en lærer og en pædagog, er fokus i højere grad på den skolefaglige formåen i udskolingen (7-9 årgang) og kan have betydning for, hvorfor der i mindre grad fokuseres på det levede børneliv og i højere grad på skolefaglige vurderinger. Som vi udfolder efterfølgende, tillægges de faglige vurderinger betydning grundet samfundets og omverdenens krav og rammer gennem lovgivende rammer (folkeskoleloven, 2016). Det kan ligeledes medvirke til forklaringen på de forskelle, der ses i dagsnotaterne omhandlende indskolings- og udskolingseleverne.

Figur 4 viser, at der kan være flere afsendere og modtagere af dagsnotater udarbejdet på baggrund af interventionen med én elev. Cirklerne (systemerne) overlapper hinanden og skaber flere enkelte systemer. Figuren viser endvidere, at elevens levede liv uden for skolen også påvirker og bliver påvirket.

De yderligere tilføjede eksterne systemer, kan have betydning for, hvordan eleven og elevperspektivet fremskrives. Da aktørerne kun intervenserer med eleven i nogle timer om dagen, er det kun muligt for aktørerne at handle ud fra givne udsnit af elevens dagligdag.

Aktørernes dagsnotater kan ikke stå alene, men bør sammenholdes med organisationens subsystemer og eksterne blikke på eleven for at få et fyldestgørende indblik i elevens levede liv.

Det ses, at der ikke er tegn på ensartede formuleringer, fremgangsmåder, målsætninger eller formål med at skrive dagsnotater. Variationerne og den manglende ensartethed i dagsnotaterne kan lede til, at der er en latent betydning (Habermas, 2015), hvilket kan lede til risiko for at dagsnotater kan tolkes forskelligt, da elevens formåen i en kontekst ikke bliver skrevet tydeligt frem og består af overordnede vurderinger, som mangler at blive konkretiseret, for at minimere risikoen for, at modtageren misforstår og dermed mistolker de faktiske formål med dagsnotatet. De kommende citater er et eksempel på dette:

“Hun var god i dansk dog i matematik gik det langsomt” (Bilag 1, nr.157) eller *“Han var godt med i den fælles gennemgang...”* (Bilag 1, nr. 28).

At dagsnotatet kan fortolkes kan medføre fejlfortolkning som efterfølgende medfører, at der bliver inter文neret uhensigtsmæssigt i forhold til eleven af kollegerne. Fordi modtager af dagsnotatet givetvis anvender oplysningen som vidensfundament og dermed skaber egne associationer til sætningens indhold.

De to ovenstående eksempler skrives fra et udefra-perspektiv og modtageren af dagsnotatet får vanskeligt ved at forstå eleven i den pågældende kontekst. Ved at benytte et udefra-perspektiv i beskrivelserne af elever, kan konsekvensen være, at elevens livsverden og systemverden ikke kommunikerer, og man ikke får lavet en holistisk beskrivelse af eleven (Habermas, 2015).

Ved variation af indhold i dagsnotaterne er der samtidig underliggende latente meninger og holdninger, der kan anses som problematiske, da forventninger til et barn, både positive og negative, har en væsentlig betydning for barnets liv langt ind i fremtiden (Nielson, 2011).

“N.... sidder konstant og kigger rundt på de andre børn for at lave fis” (Bilag 1, nr. 141).

En beskrivelse som denne kan få N. til at fremstå, som en "ballademager" eller "uromager" i modtagerens optik. Modtageren bringer denne opfattelse og forståelse af N. med sig i praksisfeltet og i mødet med N. Dermed skabes fortællinger om at N er problemet og at problemet bliver en del af hans identitet. Det kan medvirke til, at læreren får et negativt blik på og negative forventninger til ham, som kan have betydning for ham gennem ord og handlinger. (Nielsen, 2011).

I følgende eksempel ses, at elevens vanskeligheder bliver beskrevet som kontekstuel og derved bliver udfordringerne "taget ud af eleven".

“Han deltager fint i gruppearbejdet med kortfilm. Han havde det lidt svært i matematik, der var en del uro i klassen, så han havde svært ved at koncentrere sig, og blev hurtigt distraheret af de andre.” (Bilag 1, nr. 58).

En formulering som denne kan medvirke til at modtageren får et mere nuanceret billede af eleven og en mulig forklaring på elevens vanskeligheder. Det betyder at eleven repræsenteres på en mere respektfuld måde for modtageren, som dermed må formodes at møde eleven mere respektfuld. Dagsnotatet tager så at sige problemerne ud af eleven ved at beskrive den kontekst, som påvirker hans formåen.

Analysen viste at dagsnotaterne indeholdt distinktioner, hvor der skelnes mellem modsætningsfyldte vurderingskriterier (Mik-Meyer & Villadsen, 2007). Selvom lærer- og pædagogprofessionen opererer i samme systemverden inden for samme organisation, kan der være forskelle på deres forståelser og faglige logikker og perspektiver, som er tilegnet gennem uddannelse og erfaring. Lærere og pædagoger har i fællesskab dannet en form for kommunikativ kode, som i den pædagogiske praksis kan henlede til, at der i dagsnotaterne kunne findes eksempler på distinktioner mellem god/dårlig:

“Han kom i skole og var sammen med Pierre. Han havde i spisepausen haft svært, ved at høre efter hvad de voksne sagde til ham, og han fik også drillet en lille pige med at hun var grim og havde et sort overskæg. Han havde en lidt dårlig attitude over for mig, da vi snakkede om noget han har gjort forkert”. (Bilag 1, nr. 92).

eller

“I dag var det tidlig dag. Josefine havde en god dansktime og i pausen legede hun med to andre. I de sidste to timer gik klassen på sfoen og lavede juleting det gik også fint”. (Bilag 1, nr. 230).

Ligeledes fandtes distinktioner mellem let/svært.

“Klassen skulle i dag arbejde med ordklasser, her skulle de farve alle de forskellige ord/ordklasser i deres egne essay. Her var det svært for ham, at forstå opgaven, efter den fælles gennemgang. Maria og jeg måtte flere gang fortælle ham, hvad han skulle lave, og her var det også svært for ham at forstå/lave opgaven. Han fik lavet noget af opgaven, dog med meget støtte, da det var fagligt svært for ham(kun fundet navneord.) Han skulle hjem efter pause, da han havde meget ondt i knæet og ikke kunne deltage i Akt-timen”. (Bilag 1, nr. 88).

“I dag i dansk lavede vi nogle opgaver hvor man selv skal finde svar. Det var svært for Josefine. Det var så også svært for nogle af de andre men det er i hvert fald et fokus punkt. Jeg synes hun også havde det svært i matematik. Igen det var der flere som havde men nu når jeg skal lyse på hende var det noget som fangede min opmærksomhed.”(Bilag 1, nr. 159).

“Josefine har været god igen i dansk. Hun har nemt ved at finde system i at finde information i en bog og nedskrive det, og jeg synes hun følger med så godt hun nu kan. Men man skal stadig være opmærksom på hende. i Pauserne er det gået så fint. Hun sjipper med alle pigerne og de drenge som vil være med. Hun bliver faktisk bedre og bedre...” (Bilag 1, nr. 226).

Ved disse eksempler på distinktion forstås, at læreres og pædagogers funktion har deres egne systemer og praksisser, og hvor systemerne bliver selvreferentielle (Luhmann, 2021). Elevens trivsel og formåen vurderes i forhold til kravet om at deltage i undervisningen og sociale relationer, og der er ikke blik for, hvad der fylder for eleven.

I ovenstående eksempler forsøger afsender både at skabe fokus på elevens systemverden og livsverden. Der beskrives både måden, hvorpå eleven indgår i skoleverdenen i sin rolle som elev (systemverden) og i en legeaktivitet, som foregår i pauserne og den kontekst eleven færdes i (livsverdenen). Det er dog tydeligt, at beskrivelserne fra systemverdenen er dominerende, hvilket kan forklares med, at skolen som institution og med de formelle krav som den repræsenterer, er dominerende i organisationen som er et funktionssystem (Mik-Meyer & Villadsen, 2007).

Analysen fandt flere eksempler på, at dagsnotatet tjener flere formål og hvordan forskellige systemer påvirker notatet.

”Efter pausen havde han et møde med K..., C..... og mig, hvor vi fortalte ham om de aftaler/regler der er når han er i skole” (Bilag 1, nr. 6).

Et andet eksempel kan være *“.....Han vil gerne diskutere det videre, og ift. ikke at aflevere telefonen/have telefonen med, langsom om at tage jakken af. Hvor jeg siger, at hvis han fortsætter med at diskutere, så må vi gå på kontoret, fordi jeg ikke vil spille mere tid på det. Han svarer: "Der er godt nok en der er fucking sur i dag." Jeg svarer, at han skal tage sin ting og gå med, da jeg ikke vil fortsætte med at diskutere med ham om rammerne. Han bliver sur, men går med, og siger så da*

vi kommer ud "så kan jeg gå på toilettet nu, hvor jeg alligevel ikke må være i klassen". Jeg siger, at nu går vi lige på kontoret, og så må de beslutte det." (Bilag 1, nr. 45).

Eleven bliver gjort opmærksom på regler og rammer i organisationen, for således at kunne sikre, at eleven er orienteret. Det kan formodes, at formålet med dagsnotaterne i eksemplerne er at inddrage eleven, for derved at leve op til kravet om notatpligt jf. offentlighedsloven §13 (2020), orientering til kolleger og ledelse om samtalen og måske også orientering til hjemmet omkring interventionen. Omverdenens systemer trækkes ind i organisationens systemer og subsystemer, hvor der gennem magtdimensionen tillægges dagsnotatet en værdi (Foucault, 2020).

5.2.1. Delkonklusion

Afsnittet "aktører" omhandler lærere og pædagoger, som udførere af dagsnotater på mikroniveau. Lærere og pædagoger trækker på forskellige praksislogikker i samspil med organisationens rammer, selvom "opgaven" er den samme. Dermed kan man argumentere for, at der i aktørdelen er tale om to forskellige systemer i ét. Et lærersystem og et pædagogsystem.

I dagsnotaterne træder aktørernes forskellige perspektiver frem, som hver især har underliggende subsystemer, der bidrager/påvirker til aktørernes praksis, og på den måde har indflydelse på, hvad der noteres og vægtes fremskrevet i dagsnotaterne.

Lærere og pædagoger udarbejder og former gennem det skrevne sprog information om elever, samtidig med at de ligeledes er modtagere af dagsnotater. Dualiteten ved både at være afsender og modtager af dagsnotater forstærker praksis omkring et selvreferentielt lukket system (Luhmann, 2014). Der trækkes bevidst og ubevidst på egen viden og erfaring i udarbejdelsesfasen af et dagsnotat. Aktørerne skal dagligt vurdere og selekttere i egne og udefrakommende oplysninger vedrørende eleverne, hvorfor der ligeledes ligger et magtelement i det færdige notat. Derved bliver sproget anvendt som meningsskabende og bevidsthedsskabende for både afsender og modtager (Christensen & Jensen, 2001).

5.3. Teknologi

Den organisatoriske komponent, teknologi, omhandler i Leavitts (2019) forandringsmodel de teknologiske systemer, som lærere og pædagoger anvender til at føre dagsnotater. På skolens interne niveau forstås teknologi som de dokumentskabeloner (samtykkeerklæringer, aftaledokumenter, farveskemaer m.fl.) og digitale platforme (AULA, Skoleintra, Minuddannelse KMD m.fl.), som lærere og pædagoger anvender i praksis på daglig basis. Dokumentskabeloner og teknologiske platforme er med til at sikre at de juridiske og politiske rammer og procedurer overholdes.

Når der ses på kravet om at skrive dagsnotater, kan den teknologiske platform anskues som et lukket system, da kun ansatte i pågældende organisation har direkte adgang til systemet. Hensigten er at videreformidle vigtig information til andre interne eller eksterne systemer (Luhmann, 2021) og dermed benyttes det som et arbejdsredskab. Det er kun ledelsen, lærere og pædagoger, der er tilknyttet den enkelte elev, der har den direkte adgang til at udarbejde og læse de oprettede dagsnotater. Forældremyndighedsindehavere og eleven selv kan anmode om aktindsigt jf. forvaltningsloven (2014). Eksterne samarbejdspartnere, som er inddraget i elevens skolegang (eksempelvis PPR) kan få adgang til dagsnotaterne via systemet, hvis der foreligger samtykke fra forældremyndighedsindehaveren.

Det teknologiske redskab, som anvendes til dagsnotater, bliver anvendt på mange forskellige måder og med forskelligt indhold. Dagsnotaterne benyttes ligeledes til at formidle viden, som understøttes og har forbindelse til andre systemer, systemer som er usynlige for modtageren af dagsnotatet. Eksempelvis en handleplan, som er et separat system, og som lærere og pædagoger anvender i praksis, er et system, der er sammenkoblet til dagsnotater. Der skal indsamles data (dagsnotater) på, hvordan elevens fremmøde er, eller anmodning fra hjemmet om en elevs reaktioner på ny medicinering, da det indgår som led i det specialfaglige og specialpædagogiske arbejde med og om eleven. Ved at have tydeligt mål kan en indsats evalueres og elevens progression vurderes og justeres i samarbejde med denne og myndighed indehaverne. *“...kom ikke i skole, jeg måtte skrive til ham samt ringe inden han selv skrev til mig at han ikke kom i dag”* (Bilag 1, nr.1) eller *“I dag har medicinen ikke haft en positiv virkning på ham. Uro i kroppen, meget forstyrrende, dårligt sprogbrug og dårlig koncentration”*. (Bilag 1, nr. 85).

For udenforstående giver dagsnotater som disse to eksempler ikke umiddelbar mening, og modtageren mangler forudgående eller supplerende oplysninger for at kunne forstå helheden. Der er

derfor behov for at trække på andre systemer og subsystemer for at finde den de bagvedliggende informationer. Men de systemer bliver styrende for, hvad der skrives i dagsnotaterne og dermed, hvordan eleven skrives frem. Som beskrevet tidligere i opgaven, følger notatet ikke andre dokumenter omkring eleven rundt i alle kontekster, og dermed mistes muligheden for at få indblik i hvordan dokumenterne oversættes i de andre dokumenter, som benyttes i hverdagen (Kristensen & Hussain, 2016). Det betyder at den teknologiske platform, hvori dagsnotaterne indgår i, også anvendes til, at andre dokumenter uploades som f.eks. handleplaner, statusbeskrivelser og aftaledokumenter.

I enkelte dagsnotater er der fundet eksempler på, at den teknologiske platform anvendes som en del af et kontrolsystem "*Jeg havde barn syg, så har ikke kunne fortælle om hvordan hans dag er gået*" (Bilag 1, nr. 84) eller "*Jeg er ikke i klassen i dag...*" (Bilag 1, nr. 122).

Dagsnotaterne tjener her som en kontrolinstans ved, at afsender synliggør, hvorfor der ikke er udarbejdet et dagsnotat for den enkelte dag og som henledes til en form for indirekte kontrolmagt (Christensen & Jensen, 2001). I et fagbureaukratisk organisationshierarki viser eksemplerne ligeledes at tjene som en kontrol, ved at ledelsen kan tilgå dagsnotaterne (Vikkelsø & Kjær, 2014). Dermed føres en direkte kontrolmagt med medarbejderne gennem den teknologiske platform (Christensen & Jensen, 2001).

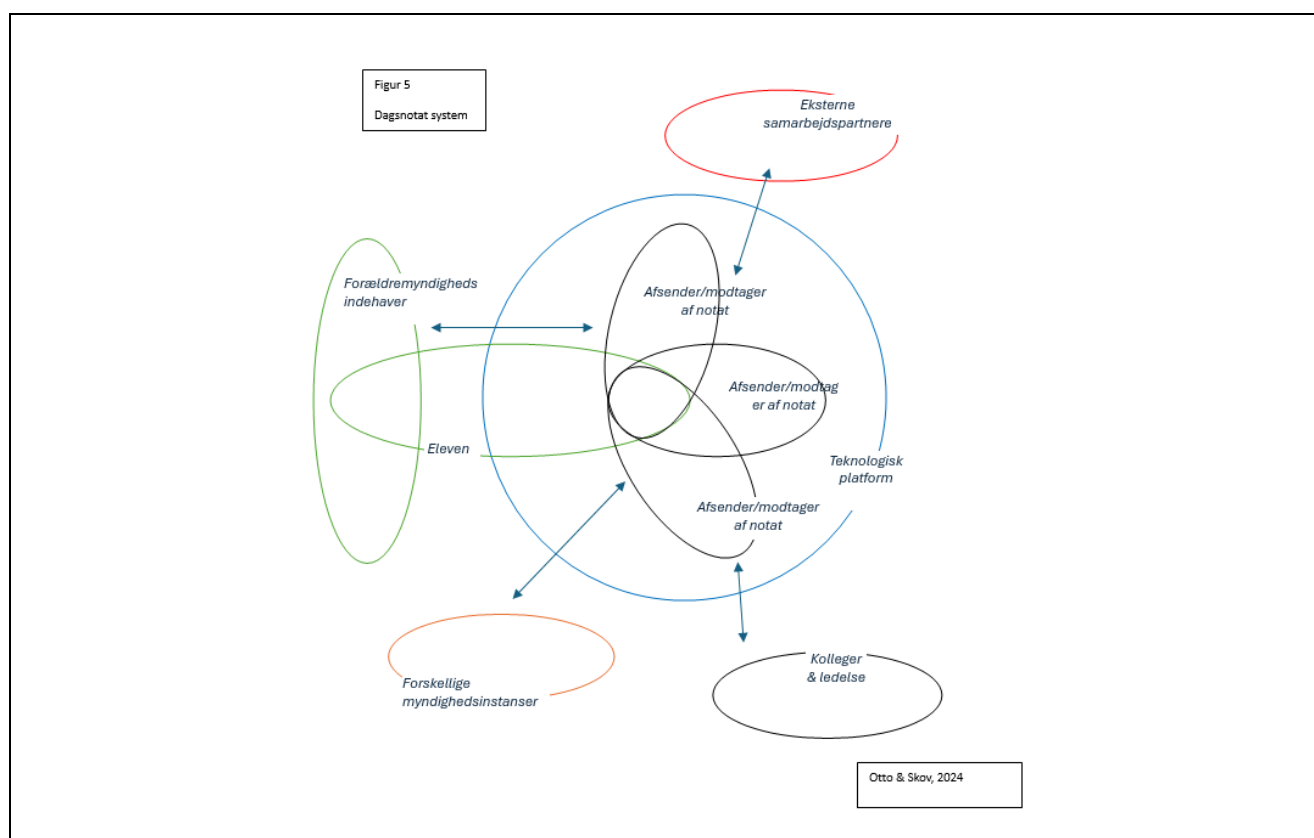
Ved at ledelsen har mulighed for at have kontrol med medarbejdernes udførelse af indsatserne, kan man sikre, at eleven får den støtte og hjælp, det er visiteret til, og som skolen juridisk er forpligtet til at opretholde. Dette kontrolsystem er ikke udelukkende styret af skoleledelsen, men også af de juridiske regelsæt, som reguleres af staten og dermed "*governmentality*" (Mik-Meyer & Villadsen, 2007).

Som beskrevet indeholder dagsnotater både modtagne og afgivne informationer internt i organisationen samtidig med, at der er indgående og udgående informationer og orienteringer. Det betyder, at dagsnotaterne i disse konstellationer bliver koblet på andre systemer, hvilket kan forklares med Luhmanns begreb dobbeltkontingens, hvor forskellige systemers operationelle regler overlapper og krydser hinanden (Luhmann, 2014).

Følgende er eksempler på samspillet med eksterne systemer. "*...samt sendt en besked til pæd. Kompagniet*" (Bilag 1, nr. 5), "*Tildes mor skriver til morgen...*" (Bilag 1, nr. 137) eller "*...han fortalte, at han var sur og irriteret over at far skulle snakke med sagsbehandleren, og at han var sikker på, at far ville sige en masse dårlige ting om ham*". (Bilag 1, nr. 41). I de to eksempler drager

dagsnotaternes information fra eksterne systemer ind i det interne system, hvilket tillægger en yderligere dimension til dagsnotatets formål. En forklaring på, at systemer taler sammen, kan være for at sikre de aftaler, som er begået mellem parterne. Dermed får dagsnotatet en funktion af at være et medie til at overlevere og videregive information mellem lærer, forældre, elev og ledelse. *“Jeg aftaler med Lotte, at jeg skriver til Tilde at vi mødes i morgen tidlig og at jeg går med i kristendom timen i 3. lektion, samt at vi ser på om hun får brug for at gå tidligere hjem”*. (Bilag 1, nr. 137).

Figur 5 viser, hvordan eksterne systemer er repræsenteret i dagsnotaterne og som derved tilkobles dagsnotatsystemet.

Hvis man vil have et bredere perspektiv i en elevs skoleliv og hverdag, er der behov for at tilgå forskellige subsystemer. Dagsnotater kan ikke stå alene, da informationer og oplysninger figurerer i andre systemer og subsystemer både internt og eksternt. Det kan betyde, at lærere og pædagoger, der primært orienterer sig i dagsnotatsystemet, får en unuanceret beskrivelse af eleven. Det kan efterfølgende have betydning for interaktionen med eleven og yderligere betydning for, hvordan elevperspektivet træder frem i dagsnotaterne.

5.3.1.Delkonklusion

Det teknologiske system er en platform som anvendes til at understøtte notatpligten jf. offentlighedsloven §13 (2020) - det vil sige det juridisk system. Analysen tydeliggjorde, at indholdet af dagsnotaterne varierede på en sådan måde, at den teknologiske platform ikke kun indeholdt dagsnotater om eleven, men også oplysninger og orienteringer, som naturligt ligger i andre teknologiske platforme, eller som andre systemer i organisationen. Den teknologiske platform benyttes endvidere som et refleksivt rum og ”huskeseddel” for den enkelte aktør og bidrager med informationsdeling mellem aktører, kolleger og ledelse internt i organisationen. Systemet rummer flere systemer, som hver har deres subsystemer, der har betydning for, hvordan den teknologiske platform i praksis anvendes af aktørerne. Ved at teknologien kan forstås som en database af notater om en elev, rummer det et magtelement, da det skrevne forbliver skrevet. Der trækkes informationer ind i denne teknologiske platform, som ligeledes er placeret i deres respektive systemer.

Når et dagsnotat er udarbejdet og tilgængeligt i den teknologiske platform, anses det for værende færdigt og det tillægges en værdi og betydning internt og eksternt, hvor dagsnotatet bringes i spil. Det viser også her, at dette system sammen med de andre systemer i organisationen, til dels kan anses som værende lukket og selvreferentielt.

5.4. Struktur

Det næste komponent i Leavitts (2019) model er struktur. Struktur defineres som organisation og kan kun forstås i et samspil med omverdenen (Elting & Hammer, 2019). Folkeskolen er som institution kontinuerligt under forandring i takt med samfundsudviklingen og dermed kræves det, at lærere og pædagoger kontinuerligt tilpasser sig ændringer, som samfundsudviklingen medfører.

Gennem analysen af dokumenterne viste det sig, at dagsnotaterne enkeltvis har forskellige formidlingsmetoder og fokuspunkter, og øjensynligt er skrevet ud fra afsenders perspektiv for, hvad der vurderes vigtigt at notere. For at forstå dette fænomen inddrages Luhmanns (2021) begreb kontingens (Luhmann, 2014). Kontingens betyder eksempelvis, at et dagsnotat kan variere gennem individualisering, hvilket i praksis kommer til udtryk ved, at der er stor variation og diversitet mellem hvad og hvordan, der noteres om eleverne (Mik-Meyer & Villadsen, 2007).

Analysen viste, at der trådte to selvreferentielle systemer frem (Mik-Meyer & Villadsen, 2007). Et system for eleven og et system for afsender. Disse to systemer påvirker hinanden og skaber i fællesskab den overlappende flade, som beskrives i dagsnotatet.

I afsnittet om det teknologiske system ses (figur 2), at afsender- og elevcirklen (system) er den nærmeste intervention af dagsnotatet og derfor overlapper cirklerne hinanden. Det illustrerer ligeledes de strukturelle systemer, der danner rammerne for processen med at skrive dagsnotater. Når dagsnotatet produceres, inddrages forældrenes/myndighedsindehaverne og kollegers/ledelse input bevidst eller ubevidst. Det ses f.eks. i følgende citat:

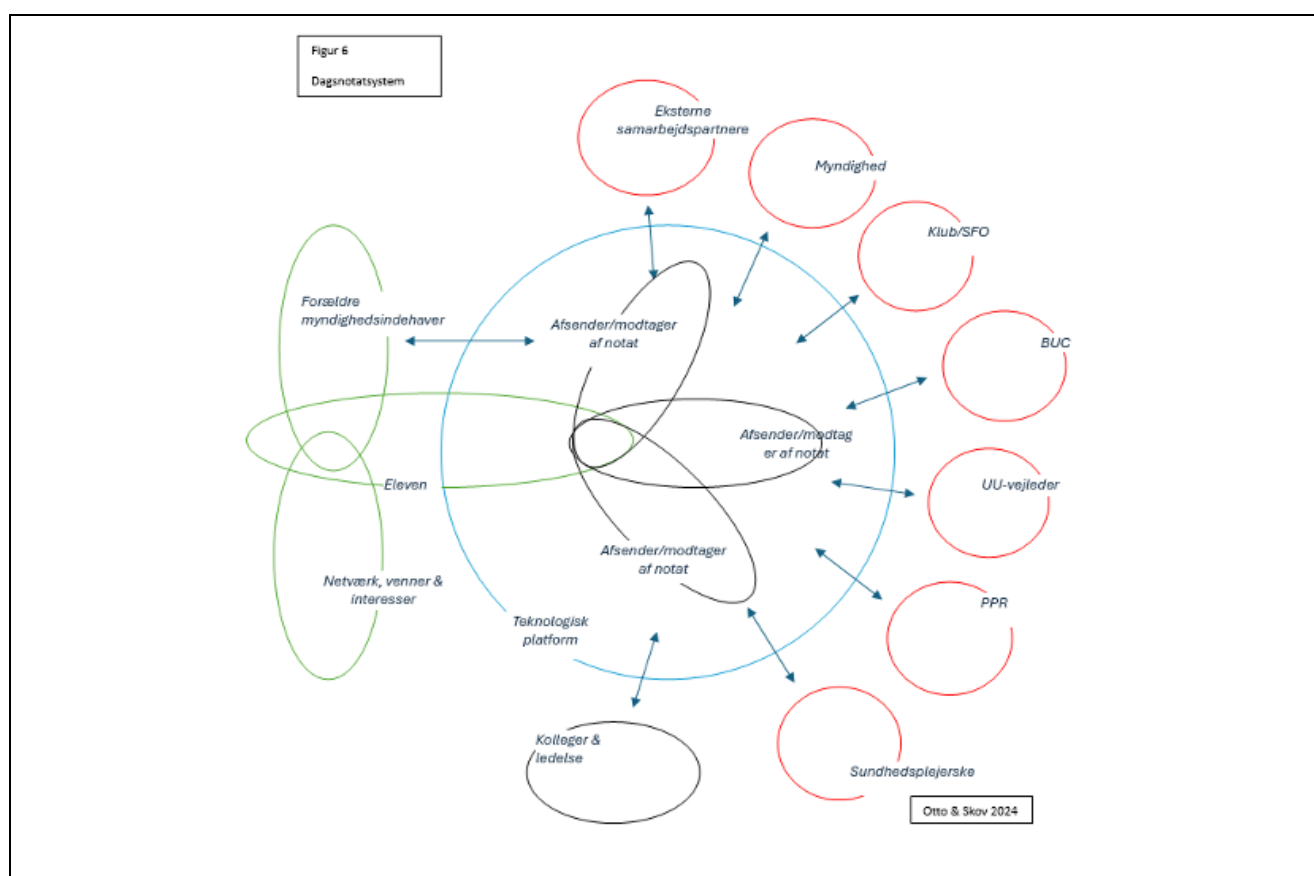
“Tildes mor skriver til mig kl. 7, at...” (Bilag 1, nr.119).

I Luhmanns (2014) systemteori kan det argumenteres for, at flere systemers operationelle regler overlapper og krydser hinanden. Dagsnotaterne fungerer dermed som et instrument til at lave en kobling mellem forskellige kommunikative koder (Mik-Meyer & Villadsen, 2014).

Afsenders system kan påvirke modtagernes blikke på, hvordan det levede liv bliver opfattet og forstået. Med Habermas' perspektiv (2015) om system og livsverden, kan der skabes spændinger, som kan påvirke relationerne og have betydning for handlinger i livsverdenen. Denne påvirkning af en livsverden er ifølge Foucault (2020) forbundet med pastoral magt, da afsenderen med sine perspektiver beskriver et andet menneskes livsverden, og beskrivelserne skal forstås og tolkes af andre systemer (Mik-Meyer & Villadsen, 2014). Afsenderen har således afgørende ansvar og en

betydelig rolle og i formidlingen af indholdet, samtidig med at sandheden i dagsnotaterne bør afhænge af elevens egne fortællinger om sig selv for at sikre, at eleven repræsenteres korrekt og respektfuldt i notatet (Foucault, 2020).

Figur 6 viser kompleksiteten, der er forbundet med dagsnotatet og er en illustration af, hvor bredt dagsnotaterne kan trækkes ind i og gensidigt påvirkes af de forskellige andre systemer.

5.4.1.Delkonklusion

I de strukturelle rammer, i et organisatorisk- og samfundsmæssigt perspektiv, fandtes en markant andel af individualisering i indholdet i dagsnotaterne. De to primære systemer, der træder frem, er et system for eleven og et system for afsenderen.

Samtidig skal organisationen være fleksibel og modtagelig for ændringer i samfundet, f.eks. med nye lovgivninger og politiske beslutninger. Ændringer og justeringer, som sker i samfundet, påvirker organisationen og forgrener og forplanter sig i praksis hos aktørerne i en klassisk hierarkisk

organisationsform (Vikkelsø & Kjær, 2014). At organisationen har en pyramidal struktur med flere forskellige fagbureaukratiske systemer, medvirker til, at der kan være et utal af systemer og subsystemer internt i organisationen, som er afhængige af hinanden for at sikre en ensartet ageren og udførelse af opgaverne. Det medvirker også til forståelse af, hvor komplekst et netværk dagsnotaterne er en del af, og som bærer præg af kontingens (Luhmann, 2014).

Gennem graden af individualisering i organisationen medfører det til forklaringen på det varierende elevperspektiv, der fremskrives i dagsnotaterne.

5.5. Samfund

Den sidste komponent i Leavitts (2019) forandringsmodel er det omkringliggende system, samfundet. I denne sammenhæng defineres det som de systemer, i selve organisationen og de eksterne systemer i omverdenen, der har indflydelse på organisationen.

De fire komponenter, som er gennemgået i analysen (opgave, aktører, teknologi og struktur) har hver deres funktioner og særtræk i deres respektive lukkede systemer og dertil hørende subsystemer. Fordi komponenterne er forbundet vertikalt og horisontalt (figur 1), har de en vekselvirkende og gensidig indflydelse på hinanden. Delkomponenternes gensidige indflydelse betyder, at hvis der sker én ændring ét sted, vil det medføre behov for ændringer i de andre komponenter. Derved opstår forskydninger, som medfører ændringer i hele organisationen (Elting & Hammer, 2019). Samtidig sker der konstant serielle forandringer til dagligt i organisationen, og organisationer kan derfor oftest betragtes som emergente.

Der er flere samfundssystemer, der har indflydelse på skolen som institution, hvilket medfører justeringer, forandringer og forskydninger i alle fire komponenter i Leavitts (2019) forandringsmodel, og som medfører påvirkninger af organisationen. Folkeskoleloven har gennem de seneste år gennemgået en del ændringer, som afspejler tidens og de herskende politiske syn og opfattelser af folkeskolens rolle i samfundet. Folkeskolen anno 2024 har, i formålsparagrafferne, fokus på elevens evne til at være i stand til at tilegne sig viden, arbejdsmetoder og faglighed. Folkeskolen anses som en læringsinstitution, som skal klæde eleverne på, så de er kompetente til videre uddannelse, samtidig med at folkeskolen skal sikre at fremme elevens alsidige udvikling (Folkeskoleloven, 2024). Inklusionsreformen (2013), som er indskrevet i gældende folkeskolelov, er ligeledes et eksempel på samfundsudviklingens tendenser i form af opfattelser og syn på elever og på, hvordan det rette skoletilbud sikres. Systemverdenen tillægger altså forventninger og krav gennem sociale konstruktioner i institutionen (skolen).

I en skolekontekst, hvor undervisning er en af rammerne i institutionen og dermed en del af systemverdenen, tillægges et perspektiv i måden, hvorpå lærere og pædagoger agerer i samspil med omverdenen (Habermas, 1992). Det kan forklare måden, de vurderer elevernes formåen på, ud fra en forståelse af, at hensigten med skolen er at tilegne sig faglige, sociale og personlige kompetencer for at sikre sig de bedste forudsætninger i voksenlivet. Lærere og pædagoger trækker på deres respektive fagligheder og påvirkes af eksterne systemer, når de vurderer og målsætter for en elev. I den proces

tjener dagsnotater som et kommunikativt system ud fra en pædagogisk praksis i Luhmanns perspektiv (Mik-Meyer & Villadsen, 2007).

Forskellige makrosystemer influerer på, hvorvidt elever, som har behov for specialfaglig og anden specialpædagogisk støtte, kan sikres det rette skoletilbud. Denne målgruppe af elever omslutes ofte af det sociale ydelsessystem, da flere problematikker og udfordringer har indflydelse på, hvilke skoletilbud der bør eller kan tilbydes. En erfaret udvikling er, blandt andre, at der skal foreligge udredning for psykiske funktionsnedsættelser, depression, angst eller andet, før der kunne ydes støtte. Dette aktiverer yderligere et system - sundhedssystemet, som et separat system.

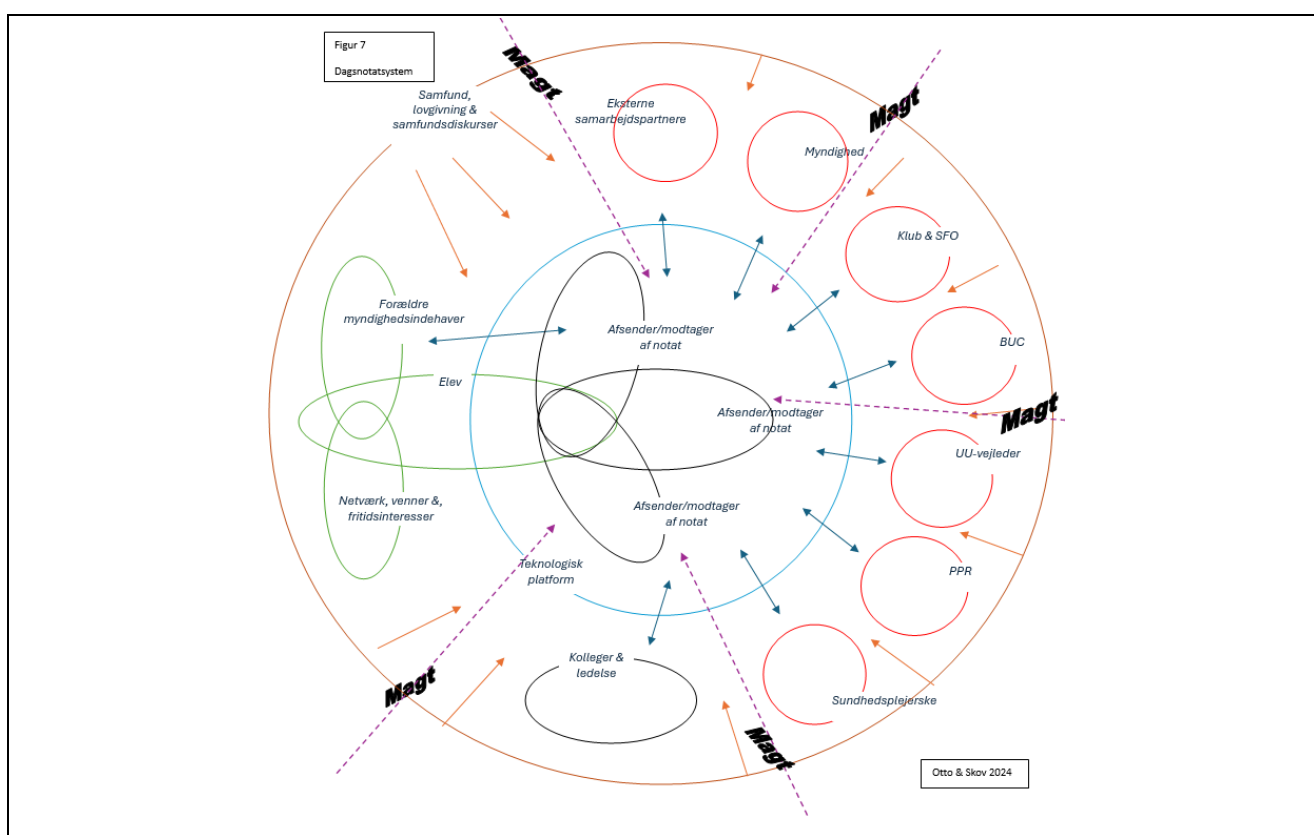
Erfaringer fra egen praksis viser eksempler på, at flere forskellige kriterier skal sikres, før en elev kan indstilles til visitation. Blandt andet skal der foreligge en PPV (pædagogisk psykologisk udredning), psykiatriske erklæringer (dokumenteret udredninger), samt div. referater og anbefalinger fra skole, hjem og sagsbehandlere, samt referat af afholdte netværksmøder. Det vil sige, at de makrostrukturelle systemer spiller ind på mesosystemets ageren og processer i forhold til at løfte en opgave omkring den pågældende elev og omkring målgruppen som helhed, hvilket yderligere påvirker mikroniveauet, hvor der arbejdes med eleven og tilhørende dokumentation.

De samfundsmæssige systemer har dertilhørende alle en økonomisk ramme, som også har betydning for de organisatoriske handlemuligheder og som i sidste ende også influerer på mikroniveauets praksis.

Fælles for alle de forskellige samfundssystemer og det juridiske system, er at de præger en "almen" social diskurs om, hvordan børne- og elevsynet træder frem. Elevperspektivet er ligeledes under udvikling og påvirkning af makrosystemets strukturer. De juridiske rammer kan forstås som magt og kontrolmekanismer (stum tvang), som er til stede på alle niveauer i samfundet og i alle forbindelser (Foucault, 2020). Magtperspektivet har betydning for, hvordan samfundet og omverdenen agerer i samspil med opgaver, aktører, strukturer og teknologier. Eleven i systemet kommer til syne ved elevens første møde med skolen som system. Når et barn fra børnehaven starter i skole, bliver barnet omtalt og refereret til som elev i det øjeblik, det træder ind i skolens bygning. Retorikken opretholder dermed en direkte synlig adressering af magthierarkiet mellem elev og lærere/pædagoger og kan anskues som systemets stumme tvang (Foucault, 2020). Skolens opgaver er, som tidligere beskrevet, blandt andet at skulle forberede eleven til dets videre færd i livet og samtidig jf. barnets lov (2024), skal eleven inddrages i større grad end tidligere. I denne sammenhæng træder Foucaults (2007) begreb

om pastoral magt frem. I arbejdet med at inddrage eleven i egen læring og alsidig udvikling, er lærere og pædagoger afhængige af at kunne bringe eleven til at sige sandheden om, hvem de er, og hvad de ønsker. Ved denne proces bliver eleven så at sige en autoritet over eget liv, herunder også egne uopfyldte drømme, uløste potentialer og udfordringer (Mik-Meyer & Villadsen, 2007).

Figur 7 viser, hvordan et omkringliggende system danner ramme om de mange samfundssystemer, hvori dagsnotater indgår. Og hvordan magten påvirker og er til stede på alle niveauer.

Når der udarbejdes dagsnotater, beror det på mødet og interventionen mellem elev og lærere og pædagoger, som qua deres virke repræsenterer totalitærstaten (Mik-Meyer & Villadsen, 2007). Magtdimensionen har en betydningsfuld rolle, da den er til stede i alle relationer, strukturer og systemer. Der findes ikke et magtfrit rum eller system, heller ikke i det skrevne sprog, og den direkte og indirekte magt påvirker læreres og pædagogers vilkår for at udføre deres virke.

Med bevidsthed om, at der eksisterer og anvendes flere systemer, der omhandler elevperspektivet (eksempelvis handleplaner), fremgår det ikke tydeligt i anvendte dagsnotater, at de spiller sammen med andre systemer, f.eks. handleplanssystemet. Analysen viser eksempler på, at dagsnotatet fungerer som koblingsinstrument af informationer mellem organisationssystemerne. Dagsnotatsystemet har en forbindelse med for eksempel lærere og pædagoger, som både er afsender og modtager af information, og forældre og eksterne samarbejdspartnere, som er modtagere af de informationer, som formidles videre med afsæt i dagsnotaternes vidensfundament (Mik-Meyer & Villadsen, 2007).

5.5.1. Delkonklusion

Samfundet er reguleret gennem lovgivning som en rammesættende magtdimension for organisationer. Det betyder at alle systemer er underlagt juridiske rammer, som ikke kan adskilles i en institution som folkeskolen (Habermas, 1992). Det medvirker til at de forskellige systemer og subsystemer har betydning for, om de er i stand til at kommunikere og indgå i et samspil både internt og eksternt. Man kan argumentere for, at der foregår en vekselvirkning af magtdimensionerne mellem organisation og samfund, samfund og organisation (Habermas, 1992).

Figurene 6 & 7 viser kompleksiteten af dagsnotatsystemets netværk internt såvel som eksternt. Figur 7 viser, hvordan magten ikke kan forstås som et system, men et vilkår som påvirker på tværs af alle systemerne.

6. Konklusion

Denne masterafhandling havde til hensigt at undersøge, hvordan dagsnotater kunne forstås i et systemteoretisk perspektiv, og hvilken betydning det har for repræsentationen af elevperspektivet.

For at kunne forstå dagsnotaters præmisser er Leavitts (2007) organisationsteori benyttet til at sætte rammen for undersøgelsen og analysen. Det teoretiske perspektiv blev set gennem Luhmanns (2014) perspektiv om de sociale systemer som selvreferentielle og selvbeskrivende (Mik-Meyer & Villadsen 2007), Foucaults (2020) perspektiv om magt (Foucault, 2020), Habermas' (1992) perspektiv om system og livsverden (Habermas, 1992) og Warmings børneperspektiv (Warming, 2019).

De empiriske fund tyder på, at dagsnotaterne kan betragtes som et sammensat system med mange komponenter og subsystemer, som er medvirkende til, at selve dagsnotatet bliver komplekst.

Læreres og pædagogers arbejde med at skrive dagsnotater er umiddelbart den samme, men i praksis indeholder fremskrivningen af et dagsnotat flere delopgaver af forskellig karakter. Der kan argumenteres for, at fremskrivning af elevperspektivet grundet de komplekse netværk af systemer og subsystemer, fremstår forskelligt og varierende. Lærere og pædagoger trækker på forskellige praksislogikker og informationer fra eksterne aktører, og de agerer i en dualitet ved både at være afsender og modtager af dagsnotater. Det kan medvirke til, at den før omtalte variation i sproget og indholdet forstærker praksis omkring et selvreferentielt lukket system (Luhmann, 2014).

Ved at anskue de lukkede systemer som selvreferentielle, ses dagsnotatsystemet og dets subsystemer som separate uafhængige systemer i organisationen, som samtidig påvirker og påvirkes af andre systemer, og dermed opstår en vedvarende dynamisk forandring (Luhmann, 2014). At forskellige systemer har betydning for dagsnotaternes anvendelse internt og eksternt gør, at det kan skabe nogle spændingsfelter og komplicere forståelserne og logikkerne omkring dagsnotaterne.

Analysen viste, at teknologien kan forstås som en database af dagsnotater om eleverne, og at den rummer et magtelement. Dels fordi det skrevne forbliver skrevet, og fordi det er blevet udvalgt og noteret som relevant viden af afsenderen. Lærere og pædagoger skal dagligt vurdere og selekttere i egne og udefra kommende oplysninger vedrørende eleverne. Derfor ligger der et magtelement i udvælgelsesprocessen af det, der medtages og vægtes i det endelige dagsnotat. Den teknologiske platform kan sikre informationsdeling mellem aktører og ledelse internt i organisationen, men benyttes ligeledes som et refleksivt rum og "huskeseddel" for de enkelte aktører.

Analysen peger på, at der strukturelt er to primære systemer, der træder frem: et system for eleven og et system for afsenderen. Denne viden ligger til grund for et argument om, at graden af individualisering kan medføre fremskrivninger af et varierende elevperspektiv.

Analysen viste, at eleverne primært var repræsenteret gennem et udefra-perspektiv og det kan forstås ud fra en viden om, at den primære opgave, som indskrives i et dagsnotat, er bundet op på krav og forventninger om at vurdere elevens formåen. Derved kan det argumenteres for, at det vanskeliggør muligheden at få Habermas' (1992) system og livsverden til at spille sammen i dagsnotater, fordi opgaverne er defineret ud fra en given kontekst, samt de udefra påvirkende systemer (myndighed, lov, m.v.). Konsekvensen af dette kan i sidste ende influere på elevens muligheder her og nu og fremadrettet videre i livet.

Kompleksiteten af de systemer, som dagsnotatet indgår i, øges ydermere ved samfundets påvirkning af organisationens mange systemer. Det omkringliggende samfund er reguleret gennem lovgivning, hvilket betyder, at alle systemer er underlagt juridiske rammer og en vekselvirkning af magtdimensioner.

7. Perspektivering

Det åbenlyse spørgsmål, som opstår i kølvandet på denne analyse, er, hvilke konsekvenser dagsnotatssystemet og dets subsystemer har i forhold til at være lukkede systemer med hver deres givne funktion, og som har vanskeligt ved at kommunikere og interagere med andre systemer.

Der bør sikres fælles forståelser af dagsnotaternes kompleksitet, hvor det tydeliggøres, hvad formålene er med de enkelte dagsnotater. På den måde vil der blive skabt et fokus på de forskellige opgavedele, som aktørerne udarbejder dagsnotaterne på baggrund af. Samtidig vil der blive skabt et fokus på, hvad formålet specifikt er med et konkret dagsnotat. Forhåbentlig kan det medvirke til, at der bliver en mere ensartet tilgang og forståelse i organisationen til udførelsen af dagsnotaternes mangeartede aspekter.

At aktøren, som afsender af dagsnotatet, til tider er et lukket system (Luhmann, 2014) kan betyde, at dagsnotaterne skrives fra et individuelt perspektiv, som alligevel påvirkes af andre systemers krav og forventninger. Det kan medføre, at dagsnotaterne kan fremstå uklare i forhold til, hvorfor elementer beskrives, og hvad der ligger til grund for at vælge netop dette element. Det har også betydning for, hvordan et notat formuleres. Det er nødvendigt, at afsenderen af et dagsnotat har en viden om, hvad der er vigtig, korrekt og relevant information, da alle offentlige og private aktører har notatpligt jf. offentlighedsloven §13 (2020). Det efterlader en stor ledelsesmæssig opgave at sikre, at notater skrives i et respektfuldt, relevant og præcist og korrekt sprog.

Mette Larsen (2022) har fokuseret sin forskning på det skrevne sprog og hvordan det opfattes og forstås af den, som er skrevet om. En relevant viden, som afsenderen bør have for at kunne sikre kvaliteten af dagsnotatet (Larsen, 2022)

At der er flere forskellige teknologiske systemer, som gør, at der skal hentes information flere steder, hvis et helhedsorienteret elevperspektiv skal sikres, medvirker til, at det kræver bevidsthed og viden om denne præmis. Som beskrevet i analysen risikerer man, at modtageren af dagsnotater kan få et nuanceret indblik i elevens system- og livsverden, da andre dele af de noterede og registrerede oplysninger om eleven måske ikke inddrages.

De direkte konsekvenser har betydning for eleven og dennes netværk, da det kan betyde, at den rette hjælp og støtte mistes, når informationer enten ikke bliver noteret, qua den enkelte afsender ikke anser det som vigtigt, eller går tabt i overgangen mellem systemerne. Det kan medføre, at der iværksættes

tiltag på et uoplyst grundlag og at der ageres uhensigtsmæssigt i forhold til elevens behov og trivsel. I sidste ende har det betydning for, at eleven ikke profiterer af eller direkte vanskeliggøre muligheden for at udvikle sig positivt. Det kan have indflydelse på afgørelsessituationer jf. specialundervisningsbekendtgørelsen (2014). Når et dagsnotat tages ud af dets system og anvendes i et andet system, er der risiko for, at modtageren anvender informationerne på en uhensigtsmæssig måde fordi dagsnotatet ikke per automatik kan overføres til andre systemer med andre praksisser og forståelser af kontekst og situation. En konsekvens kan i sidste ende have betydning for eleven.

I et samfundsmæssigt perspektiv indgår dagsnotaterne i et paradigme, hvor dokumentation prioriteres. Der opleves ligeledes et større fokus, ikke blot på at aktørerne efterlever notatpligten jf. offentlighedsloven §13 (2020), men også på indholdet. Alt hvad der noteres i diverse systemer, er information om et øjeblik i et andet menneskes liv, og som bliver arkiveret og måske anvendt som en sandhedsskabende fortælling om den pågældende (Larsen, 2022). Særligt i forhold til aktindsigt jf. offentlighedsloven §§ 8 og 13 (2020) kan det være vanskeligt at læse om sig selv, hvis der ikke er noteret eller dokumenteret tilstrækkeligt og det opleves, at der mangler en forklaring, respekt, relevans, kontekst eller sammenhæng. Fortællinger, som kan have effekt på den person, der senere læser om sig selv og tolker det skrevne ud fra egne erindringer og forståelser af barndommens vanskeligheder (Larsen, 2022).

Det afføder overvejelser, som er værd at tage med videre, for hvordan kan dette sikres i praksis?

Samfundsstrukturerne og de politiske agendaer reguleres gennem lovgivninger, som direkte har betydning for en organisations strukturering, samt de teknologiske platforme, der anvendes for at sikre, at læreres og pædagogers praksis følger samfundets reguleringer. Der findes flere forskellige teknologiske platforme, som har forskellige funktioner og muligheder indlejret. Det er derfor et ledelsesmæssigt ansvar at vælge den platform, som giver den bedste støtte til lærere og pædagoger, som kan benytte det til deres dokumentation. I den sammenhæng spiller de samfundsmæssige strukturer en afgørende rolle, da alle folkeskoler umiddelbart benytter det samme teknologiske system, som er tilpasset den almene skoles krav og behov. Denne analyses omdrejningspunkt er de udsatte børn og unge, som er visiteret til et særlig tilrettelagt skoletilbud, hvilket stiller særlige krav til dokumentationen. I den sammenhæng vil vi stille os spørgende over for, hvorvidt den valgte teknologi understøtter disse særlige krav og behov. De forskellige teknologiske platforme har en betydning for, hvordan lærere og pædagoger i praksis støttes i forhold til de forskellige former for registreringer og dokumentation, som er en væsentlig del af deres praksis.

Det kan bidrage til refleksionen over, hvorvidt dagsnotatsystemet som er benyttet i de danske folkeskoler, er den rette teknologi til at skrive elevernes perspektiv og stemme tydeligere frem. Eller om der bør være et andet eller en separat teknologisk platform til det specifikke formål. Dermed tales ind i, at der i så fald skal laves endnu et system, hvilket ikke bidrager til at nedbringe kompleksiteten, tværtimod.

8. Litteraturliste

- Andersen, H. (1992). *Sociologi - en grundbog til et fag*. Hans Reitzels Forlag.
- Bjerre, J. (2015). *Pædagogisk sociologi. Et overblik*. Hans Reitzels Forlag.
- Bo, K-A, Guldager, J. & Zeeberg, B. (2015). *Udsatte børn – helhedsperspektiv*. Akademisk forlag.
- Bømler, T. (2008). *Sociale organisationer i en omstillingstid. Grundbog i organisationsteori til social- og sundhedsuddannelserne*. Hans Reitzels Forlag.
- Christensen, S. & P-E.D. Jensen. (2001). *Kontrol i det stille – om magt og deltagelse*. Samfundslitteratur.
- Elting, M. & Hammer, S.(red.) (2019). *Ledelse, organisering og strategisering. Organisering, udvikling og samskabelse*. Samfundslitteratur.
- Foucault, M. (2020). *Overvågning og straf*. Det lille forlag.
- Goffman, E. (2002). *Stigma, om afvigerens sociale identitet*. Samfundslitteratur.
- Görlich, A. et al. (2019). *Ny udsathed i ungdomslivet: 11 forskere om den stigende mistrivsel blandt unge*. Hans Reitzels Forlag.
- Illeris, K.(2004). *Læring - aktuel læringsteori i spændingsfeltet mellem Piaget, Freud og Marx*. Roskilde Universitetsforlag.
- Ingemann, J. H. Kjeldsen, L., Nørup, I & Rasmussen, S. (2022). *Kvalitative undersøgelser i praksis*. Samfunds litteratur.
- Jacobsen, D.I. & Thorsvik, J. (2022). *Hvordan organisationer fungerer. En indføring i organisation og ledelse*. Hans Reitzels Forlag.
- Jørgensen, M.W. & Philips, L. (2021). *Diskursanalyse so teori og metode*. Samfundslitteratur. Roskilde universitetsforlag.
- Järvinen, M., Larsen, J. & Mortensen, N. (2015). *Det magtfulde møde mellem system og klient*. Aarhus Universitetsforlag.
- Kampmann, J. (2018). *Barndom i forandring – set i lyset af samfundsmæssige og uddannelsespolitiske tendenser*. Kapitel 1 in: Karen Bønløkke Braad (red.): *Børns liv og læring i skole og dagtilbud*. Samfundslitteratur.
- Kristensen, C. og Hussain M. (2016), “Metoder i samfundsvidenskaberne”. Samfundslitteratur.
- Kongsgaard, L.T. (2014). *Multi teoritisk praksis i socialt arbejde*. Samfundslitteratur.

- Larsen, M. (2022). *Blikke fra dem du skriver om. Børn og unges aktindsigt*. Akademisk forlag.
- Lipsky, Michael (1980). *Street Level Bureaucracy. Dilemmas of the individual in public services*. Sage. Part 1: Introduction.
- Luhmann, N. (2021). *Sociale systemer: grundrids til en almen teori*. Hans Reitzel Forlag.
- Mik-Meyer, N. og Villadsen, K. (2007). *Magtens former, - sociologiske perspektiver på statens møde med borgeren*. Hans Reitzels forlag.
- Moesby-Jensen, C. K. (2013). *Laursen E.K. & Michelsen R.R. (red.): Socialfaglig ledelse. Børne- og ungeområdet*. Samfundslitteratur.
- Moesby-Jensen, C. K. (2017). *Når professioner samarbejder*. Samfundslitteratur.
- Møller Ø. M., Møller, S. & Hermansen, A. (2021). *Faglighed og styring. Fagprofessionel dømmekraft på socialområdet*. Djøf Forlag.
- Nørager, T. (1995). *System og livsverden. Jürgen Habermas' konstruktion af det moderne*. Forlaget Anis.
- Otto, B. & Skov. (2023). *Notaternes kompleksitet*. Aalborg universitet.
- Skov, K. (2023). *Retsgrundlaget for notatpligt*. Aalborg universitet.
- Tønnesen et al, Sundhedsstyrelsen. *Terminologi, forebyggelse, sundhedsfremme og folkesundhed*. 2005 version 1.
- Vikkelsø, B. & Kjær, P. (red). (2014). *Klassisk og moderne organisationsteori*. Hans Reitzels Forlag.
- Warming, Hanne. (2016). *Udvikling af børnesynet – et historisk perspektiv I*: Eistrup, A. et al. (red.). *Håndbog i børneinddragelse*. Børnerådet.
- Warming, H. (2019). *Børneperspektiver - børn som ligeværdige medspillere i socialt og pædagogisk arbejde*. Akademisk forlag.
- Warming, H. (2021). *Det dobbelte blik*. Akademisk forlag.

Lov

- *Barnets lov*. Jf LBK nr. 83 af 25/01/24.
- *Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv*

95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse) Persondataforordningen, databeskyttelsesforordningen. (GDPR).

- *Forvaltningslov* (Forvaltningsloven). Jf. lovbek. nr. 433 af 22. April 2014.
- *Inklusionsreformen*. Jf. lovforslag 379 af 28/4/2012.
- *Lov om social service*. (Serviceloven) Jf. 28/08/2020.
- *Lov om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger*. (Databeskyttelsesloven). Jf. lovbek. nr. 289 af 8. marts 2024.
- *Lov om offentlighed i Forvaltningen*. (Offentlighedsloven). Jf. lovbek. nr. 145 af 24. Februar 2020.
- *Lov om Folkeskolen* (Folkeskoleloven). Jf. lovbek. nr. 90 af 29. Januar 2024.

Bekendtgørelser

- *Bekendtgørelsen om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand*. Jf. lovbek. nr. 665 af 20. Juni 2014. (Specialundervisningsbekendtgørelsen).
- *Bekendtgørelse af FN-konventionen af 20. november 1989 om Barnets Rettigheder* (*1). Nr. 6 af 16. januar 1992. (Børnekonventionen).

Websider

- FOB. Folketingets ombudsmand, myndighedsguide, overblik #2 Notatpligt. senest tilgået den 05.6.2024.
<https://www.ombudsmanden.dk/myndighedsguiden/>
- Nilson, I. H. 2011.
[Forvent det bedste – få det bedste. auhist.au.dk](http://auhist.au.dk).
senest tilgået den 21.4.2024.
- Pedersen, M. 2024.
[Sprog og diagnoser kan hurtigt gøre raske børn syge \(jyllands-posten.dk\)](http://jyllands-posten.dk).
Seneste tilgået 6.5.2024.

9. Bilag

Bilag nr.1. *Dagsnotater* (Empirisk materiale), 2024.